Leto LXXV., št. 151 Spedizione in abbonamento postale. Poštnina plačana v gotovini. Ljubljana, sreda 7. julija 1943-XXI Cena 50 cent.

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUCCINIJEVA ULICA 6 — TELEFONI: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26 — Izhaja vsak dan opoldne — Mesečna naročnina 20.— lir.

IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglase za Kraljevino Italijo in inozemstvo: UNIONE PUBBLICITÀ ITALIANA S. A., MILANO

Račun pri poštno čekovnem uradu: Ljubljana štev. 10-351

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana all estero: UNIONE PUBBLICITÀ ITALIANA S. A., MILANO.

Il porto di Biserta attaccato

Il nemico ha perduto 51 apparecchi

Il Quartiere Generale delle Forze Armate comunica in data di 6. luglio il seguente bollettino di guera No 1137:

Il porto di Biserta e stato attaccato e bombardato da formazioni germaniche.

Localita della Sicilia, tra le quali Messina, Catania e Marsala, sono state obiettivo di incursioni che hanno fatto danni e vittime in limitata misura.

L'aviazione dell'Asse e le artiglierie della difesa contrastavano efficacemente l'attivita avversaria: cacciatori nazionali, fra i quali si distinguevano quelli del centosessantunesimo gruppo al comando del capitano Porcu Giovanni da Alessandria abbattevano ventidue apparecchi; quindici altri venivano distrutti dalla caccia tedesca e quattordici dal tiro delle batterie contraeree.

Dalle operazioni di guerra degli ultimi tre giorni quattro nostri velivoli non sono ritornati alle basi.

*

Gli aerei abbattuti dalle artiglierie contraeree sono caduti nelle seguenti località:

Quattro a Sciacca, due a Catania, due a Gerbini, due a Vizzini, uno a Pozzallo, uno a Falconara Caltanissetta, uno a Ispica (Ragusa) ed uno a Messina. Gli equipaggi di due quadrimotori, lanciatisi col paracadute, sono stati catturati.

Nelle azioni di guerra degli ultimi giorni si sono particolarmente distinti i seguenti ufficiali piloti del quarto stormo: Capitano Lucchini Franco da Roma, capitano Piccolomini Clementi Adami Ranieri Carlo da Siena, capitano Gianella Luigi da Barletta, tenente Daffara Vittorio da Milano, tenente Quersi Alvaro da Lucca, tenente Mecatti Mario da Perugia.

Napad na Bizerto

Sovražnik je izgubil 51 letal

Glavni stan italijanskih Oboroženih sil je objavil 6. julija naslednje 1137. vojno poročilo:

Nemški letalski oddelki so napadli in obstreljevali luko v Bizerti.

Kraji na Siciliji, med njimi Messina, Catania in Marsala so bili cilj sovražnikovih poletov in so utrpeli škodo ter žrtve v omejenem obsegu.

Osno letalstvo in obrambno topništvo sta učinkovito ovirala sovražno delavnost. Italijanski lovci, med katerimi so se odlikovali lovci 161. skupine pod poveljstvom kapetana Porcu Giovannija iz Alessandrije, so zbili 22 letal: 15 drugih so uničili nemški lovci, 14 pa protiletalske baterije.

Z vojnih operacij zadnjih treh dni se štiri naša letala niso vrnila na svoje oporišče.

*

V podjetjih zadnjih dni so se zlasti odlikovali naslednji častniki letalci 4. jate: kapetan Lucchini Franco iz Rima, kapetan Piccolomi Clemente Adami Ranieri Carlo iz Siene, kapetan Gianella Luigi iz Barlette, poročnik Daffara Vittorio iz Milana, poročnik Querzi Alvaro iz Lucce, poročnik Mecatti Mario iz Perugie.

Letala, ki jih je sestrelilo protiletalsko topništvo, so padla v naslednjih krajih: 4 v Sciacci, 2 v Cataniji, 2 v Gerbiniju, 2 v Vizziniju, 1 v Pazzallo, 1 v Falconari (Caltanisetta), 1 v Ispici in 1 v Messini. Posadka dveh trimotornikov, ki je odskočila s padali, je bila zajeta.

Hudi boji pri Kursku

Spopadi pri Bjelgorodu in Kursku so od ure do ure silovitejši

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 6. jul. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

Iz uspešne krajevne napadalne akcije nemške pehote v odseku pri Bjelgorodu so se razvili zaradi močnih sovjetskih protinapadov v teku včerajšnjega dneva hudi boji na kopnem in v zraku, ki so se razširili do področja severno od Kurska in zavzemajo do ure zmerom večjo silovitost.

Pri ponovnih napadih na obalo Sicilije so utrpeli angleško-ameriški letalski oddelki včeraj ponovno težke izgube. Nemško in italijansko letalstvo je sestrelilo 51 sovražnih letal, med njimi pretežno štirimotorne bombnike.

Zadnjo noč je močan oddelek nemških bojnih letal obmetaval pristaniško področje Bizerte z bombami težkega kalibra.

Pri nočnih vznemirjevalnih poletih sovražnika nad severno in severozapadno Nemčijo je nastala zaradi posameznih odvrženih bomb samo neznatna stvarna škoda.

Odgovornost Anglije za barbarski terorizem

Zbirka neizpodbitnih dokumentov, ki jasno dokazujejo, da so za letalsko vojno proti civilnemu prebivalstvu odgovorni edino Angleži

Berlin, 6. jul. s. Zunanje ministrstvo Rajha je objavilo novo »Belo knjigo, ki ugotavlja odgovornost Anglije v letalski vojni proti civilnemu prebivalstvu. Prva serija dokumentov l. 1932 torej iz dobe, ko so nemški odposlanci na konferenci za omejitev vojnih sredstev, zastopali stališče o izključitvi letalskih bombardiranj in humanizacij ivojne sploh, je zbrana prav v tej zbirki. Poleg nemških predlogov v tem smislu objavlja nemška »Bela knjiga« tudi nekdanje predloge angleških in ameriških politikov, med njimi Chamberlaina, ki so jih pa kasneje popolnoma ovrgla dejanja. Nato slede izjave Hitlerja o dolžnosti držav, da vodijo vojno s humanitarnimi sredstvi. Tej izjavi so se leta 1939 pridružili vsi šefi vlad, vštevši Roosevelta. Iz dokumentov, ki so padli Nemcem v roke po vojni v Franciji pa izhaja, da sta angleški in francoski glavni stan smatrala za potrebno tolmačiti letalsko vojno povsem drugače, kakor bi to smela in mogla po duhu in črki prejšnjih sporazumov med interesiranimi državami Ti dokumenti odkrivajo tudi načrt sistematičnega bombardiranja nemških industrijskih središč. Celo poziv, ki ga je kasneje Roosevelt naslovil na svet o omejitvi vonih sredstev, zlasti letalskih, proti civilnemu prebivalstvu, se je izkazal samo kot spletka za pridobitev na času in za zaslepitev ljudi dobre vere.

»Bela knjiga« govori nato o vojni na Poljskem in poudarja, da se je vodila po natančnih Hitlerjevih navodilih in da so piloti nemškega letalstva pri odmetavanju svojih bomb vselej strogo upoštevali navodila, da morajo zadeti samo vojaške cilje. Bombadiranje Varšave, ugotavlja nadalje nemška »Bela knjiga«, je bilo vsiljeno nemškim oboroženim silam po samih poljskih vojaških oblasteh, ki so spremenile poljsko prestolnico v pravo vojno središče.

Kmalu po padcu Varšave je Hitler izdal poziv vojujočim se strankam in mednarodnemu Rdečemu križu za humanitacijo vojne. Toda tudi ta novi predlog je bil odbit in prav tedaj so Angleži začeli svoja prva bombardiranja proti nemškemu civilnemu prebivalstvu. Kakor je znano, so se ta bombardiranja začela 12. januarja 1940 z napadom na Sylt. Tako je sovražnik naposled začel letalsko vojno proti nezavarovanim mestom, to se pravi proti civilnemu prebivalstvu. Sledile so represalije proti Veliki Britaniji, vendar šele mnogo mesecev po prvem britanskem napadu in šele potem ko je Hitler izdal novo svarilo.

»Bela knjiga« navaja nato govore in članke angleških in ameriških politikov o nujnosti, da se vodi vojna brez usmiljenja in z vsemi sredstvi nele proti Nemčiji, temveč tud proti Italiji in Japonski. Ta načrt sovražniki sedaj izvajajo in svet z zgražanjem strmi nad barbarskimi letalskimi napadi Anglosasov proti starčkom, ženam in otrokom ter obtožuje Churchilla in Roosevelta kot glavna krivca za te umore. Toda sovražniki naj nikar ne mislijo, zaključuje nemški dokument, da bodo te metode nadaljevane nekaznovano. Maščevanje za njih zločine proti evropski kulturi bo prišlo in bo neusmiljeno. Oko za oko, pravi dobesedno »Bela knjiga«, zob za zob. Ko bo nastopil ugodni trenutek, bo sovražnik doživel zasluženo kazen.

Posledice smrti generala Sikorskega v Londonu

Stockholm, 6. jul. s. Smrt Sikorskega je, kakor se zdi, ustvarila mnogo nezadovoljstva v angleških političnih krogih, ki smatrajo pobudo Intelligence Servicea za večje zlo kakor tisto, ki se ga je hotelo odstraniti. Problem naslednstva se namreč kaže kot zelo težaven in daje priliko britanskim listom, da se dotikajo problema vseh emigrantskih vlad in pišejo v tej zvezi, da je največje zlo, pa naj bodo katere koli narodnosti, v tem, da nimajo dovolj sposobnih ljudi, ki bi se lahko smatrali za prave in resnične predstavnike svojih držav. Tako se zdi, da nimajo Poljaki po Sikorskem nobenega, ki bi mogel s primernim ugledom nadaljevati njegovo delo. Celo »Times« piše, da je smrt Sikorskega ustvarila verigo kočljivih in težkih vprašanj.

Tudi angleški general med žrtvami

Lizbona, 6. jul. s. Danes je bilo javljeno v spodnji zbornici, da je pri letalski nesreči, v kateri je izgubil življenje general Sikorski, bil ubit tudi brigadni general Whitelsy.

Silen vtis Ducejevega govora po svetu

Ves inozemski tisk vidi v Ducejevih besedah potrdilo junaškega duha in železne volje za nadaljevanje boja do zmagovitega konca

Berlin, 6. jul. s. Veliki govor Duceja je tudi v Nemčiji zbudil veliko zanimanje, pritrjevanje in simpatijo za borbeno Italijo Ves tisk Nemčije priobčuje na častnem mestu obširne izvlečke govora. Listi naglašajo predvsem, da je prišel ta govor v trenutku velike napetosti, ko so vse delovne sile bojevniške Italije zaposlene v orjaškem boju. Funkcijo Fašistične stranke, pravi »Deutsche Allgemeine Zeitung«, je Duce ocenil v odločilnem trenutku tako, da je fašizem postal še enkrat ideal domovine.

Besede Mussolinijeve, pravi »Völkischer Beobachter«, s katerimi je označil zmago kot narodno potrebo, so prežete s trdno, neomahljivo vero v usodo domovine in v jasno prepričanje, da se v sedanjem trenutku 46 milijonov Italijanov bori za zmago. »Börsenzeitung« podčrtava rečenice, s katerimi Mussolini izreka prepričanje, da si bo Italija zagotovila lepo bodočnost ter nemoteno vršila svoje zgodovinsko poslanstvo v svetu. Zato si mora zagotoviti življenjski prostor ter blagostanje italijanskega naroda. List zaključuje, da je italijanski narod odločen za odpor in boj do skrajnosti, ker se zaveda, kaj bi ga doletelo, ako bi se sovražniku posrečilo ukloniti njegovo voljo do zmage in odpora.

Madrid, 6. jul. s. Vsi listi dajejo največji poudarek Ducejevemu govoru na zadnji seji direktorija Stranke in ga objavljajo pod velikimi naslovi. List »Alcazar« ima tale naslov: »Italija bo energično odgovorila na sleherni sovražni poizkus. V tej vojni ni druge volje kot volja do žrtvovanja do zmage.« List »Informacion« pa je govoru dal tale naslov: »46 milijonov Italijanov veruje v zmago.« List »Pueblo«: »Ali Italija zmaga v tej vojni ali pa bo imela nečastni mir. Sovražnik mora poskusiti z vdorom, ako se noče priznati za poraženega.« Govor, ki je bil po radiu oddan v celoti, je vzbudil živo zanimanje v vseh krogih, v katerih poudarjajo, da predstavlja dokaz o neuspehu tako zvane kampanje živcev, ki so jo sprožili Anglosasi s svojo propagando in letalskimi bombardiranji. Narodna fašistična Stranka je bolj kot kdaj strnjena in tvori z vsem italijanskim narodom enoten notranji blok, ki ga preveva trdna volja, da se nadaljuje z borbo z vsemi sredstvi in v polni zavesti, da so materijalne in moralne sile naroda ne le nedotaknjene, temveč celo okrepljene in da bo mogoče zmagovito prestati sleherno preizkušnjo.

Budimpešta, 6. julija. s. Madžarski listi še nadalje obširno pišejo o Mussolinijevem govoru in opozarjajo na njegov nenavadni politični pomen. Poudarjajo zlasti dejstvo, da je ves italijanski narod zbran okrog Duceja v neporušni gotovosti, da bo trdovratni odpor zagotovil zmago državi.

»Pester Lloyd« pripominja najprej, da je Ducejev govor predvsem demantiral vse laži sovražne propagande, nato pa piše: Ducejev govor ne pušča nobenega dvoma o neuklonljivi volji italijanskega naroda, da nadaljuje vojno do kraja.

List »Magyaroszag« piše: Čut časti je v italijanskem narodu zelo globok in zato ni bilo odveč govoriti o ločenem miru. Mussolinijev govor predstavlja tako po svoji jasnosti, kakor po svoji prepričevalni sili dogodek in prisego obenem: Prisego o borbi do poslednjega četrta, ki bo odločil o zmagi. Sovražnik je že razumel, da je Italija trda kost. Italija se namreč ne ukloni in navzlic trdovratnim in divjim bombardiranjem njenih mest je njeno prebivalstvo bolj ko kdaj odločeno, da se upira. Na drugi strani pa ima britansko letalstvo tako znatne izgube, da vplivajo na njegovo moč.

Bern, 6. julija. s. Vsi današnji listi objavljajo redakcij. beležke, v katerih analizirajo najpomembnejše odstavke Mussolinijevega govora. Zlasti poudarjajo vsi Ducejevo izjavo, da bodo tuje čete, ako bi vdrle na ozemlje polotoka, našle tam svojo smrt in da bi Italija v primeru zavezniške zmage spet postala samo zemljepisni pojem, ko bi nele njena čast, temveč tudi njeno gospodarstvo, poljedelstvo in industrija bili na milost in nemilost izročeni zmagovalcem.

Zagreb, 6. julija. s. Listi objavljajo z zelo močnimi poudarki Ducejev govor. »Hrvatski narod«, ki objavlja govor na prvi strani pod velikim naslovom preko 5 kolon, piše med drugim:

Moralni viri fašistične Italije so nedotaknjeni. Ko se sovražnik približuje svetim vratom italijanske domovine, je 46 milijonov Italijanov dejansko 46 milijonov borcev, ki verujejo v zmago, ker verujejo v večno silo domovine.

»Nova Hrvatska« poudarja, da je italijanski narod prepričan, da gre za borbo na življenje in smrt in da ta vojna ne dopušča nobenih izbir in se mora nadaljevati do zmage.

V političnih in diplomatskih krogih hrvatske prestolnice označujejo Ducejeve besede kot odločne in moške in bodo utrdile Italijanu v zvesti resnosti sedanjega trenutka železno voljo, da vztrajajo do zmagovitega miru z istim mladeniškim zaletom, ki je preveval junake te vojne in mučenike Rissorgimenta ter prve svetovne vojne, nakar je tudi Mussolini opozoril, navajajoč ta imena.

Italija in Rumunija na skupnem braniku evropske kulture in latinske tradicije

Bukarešta, 6. jul. Tudi danes objavljajo listi na prvih straneh obširne članke o obisku Mihaela Antonesca v Italiji, poudarjajoč podrobno kroniko o avdiencah podpredsednika rumunske vlade pri Kralju in Cesarju, pri Pijemontskem princu in pri Duceju. Vsi komentarji poudarjajo popolno istovetnost pogledov med Italijo in Rumunijo glede političnega in vojaškega razvoja vojne. Govora, ki sta jih izrekla Bastianini in Antonescu ob priliki ratifikacije kulturnega sporazuma, objavljajo listi in poudarjajo zlasti odlomek iz Antonescovega govora, ko je dejal, da hočeta Italija in Rumunija s svojim duhom in svojo krvjo braniti evropsko kulturo in latinske tradicije. Vsi listi še posebej opozarjajo na prisrčnost sestanka Antonesca z Ducejem. Mnogo prostora posvečajo listi tudi obisku profesorja Antonesca pri papežu.

Ducejeva brzojavka prof. Antonescu

Bukarešta, 6. julija. s. Podpredsednik vlade in zunanji minister prof. Mihael Antonescu je prejel tole Ducejevo brzojavko:

Zahvaljujem se vam za brzojavko, ki ste mi jo poslali ob zaključku vašega obiska v Italiji. Bratstvo v orožju in žrtve, ki so združile na bojiščih Rusije italijanske čete in čete hrabre rumunske vojske pod vodstvom kondukatorja, potrjujejo vzajemnost obeh latinskih narodov, združnih po skupnih idealih evropske civilizacije in borbe, ki jo vodijo za zmago trojnega pakta. Vesel, da sem imel priliko sestati se z Vami, Vam obnavljam izraze mojega visokega upoštevanja in osebnega prijateljstva. — Mussolini.

Šest odločilnih mesecev

Šanghaj, 6. jul. s. Pod naslovom »Šest odločilnih mesecev« objavlja list »Tairiku Šimto«, ki tolmači mnenje japonskih vojaških krogov, članek, v katerem omenja najprej, da mnogi pričakujejo, da bo drugo polletje 1943 odločilno in se nato vprašuje, ali ne pomeni morda sovražni napad na otok Rendovo napovedi pomembnih dogodkov. List nadalje pripominja, da bi okolnost, da bi ne prišlo v tem polletju do drugega bojišča, imela najhujše posledice v sovražnem taboru, in zato moramo pričakovati, da bodo sovražniki storili vse, da bi izzvali odločilni razvoj V Vzhodni Aziji, nadaljuje list, bo najbrž prišlo do odločilnih bitk, ki naj bi preprečile Japonski, da bi organizirala zasedena ozemlja. V letu 1943 bo uresničena neodvisnost Birme in Filipinov, nadalje vrnitev koncesij in ukinitev eksteritorialnih pravic na Kitajskem, medtem ko bo gibanje za indijsko neodvisnost zelo pod vplivom delovanja Čandre Bosea. Vse to predstavlja tolkšno ojačenje japonske vojaške moči, da gleda Japonska povsem vedro na bližnje odločilne bitke.

Roosevelt se ne more oprati izključne odgovornosti za sedanjo vojno

Monakovo, 6. jul. s. »Abendzeitung« komentira sklep Washingtona, da bi se čimprej objavila Bela knjiga v obrambo severnoameriške zunanje politike in poudarja dejstvo, da je ta sklep prišel neposredno po najnovejši objavi nemškega zunanjega ministrstva dokumentov francoskega in poljskega izvora, ki kažejo, da je Roosevelt s svojo židovsko kliko odgovoren za izbruh sedanjega svetovnega konflikta. Ne vemo, nadaljuje list, kakšne dokumente in kakšne za las privlečene argumente židovskega sloga bo ameriški predsednik spravil v napovedani Beli knjigi, toda če bi mu zmanjkalo gradiva, ki naj bi pojasnilo odnose Zedinjenih držav z ostalim svetom v predvojni dobi, mu priporočamo, da se v polni meri posluži najnovejše nemške publikacije. Tu gre za avtentične dokumente iz tajnih arhivov naših nasprotnikov in vsak izmed teh dokumentov predstavlja neovrgljiv in odločen dokaz o osebni odgovornosti Franklina Delana Roosevelta, glasnika vsemogočnega židovskega sveta v Zedinjenih državah, in sicer najprej glede izbruha, potem pa glede postopnega zatiranja konflikta. Nobena Bela knjiga če tudi bi bila izdelana z veliko spretnostjo Izraelovih sinov, ne bo mogla spremeniti resnice. Ta je že preletela pot po svetu, če tudi nas Roosevelt še nadalje označuje za »napadalce«. Toda mi, zaključuje list, nismo nikogar napadli, temveč smo bili samo izzvani in napadeni. To je dejstvo in resnica o njem, ki je nobena Bela knjiga ne bo mogla spremeniti, še manj pa razveljaviti.

Nemški poklon Duceju

Rim, 6. julija. s. Nemški veleposlanik von Mackensen je izročil Duceju nov zvezek velikega besednjaka latinskega jezika »Thesaurus linguae latinae«, ki je nedavno izšel. To delo, ki ga izdajajo številni akademiki nemških ved, katerih delo se je začelo ob koncu preteklega stoletja in ki se nanaša na besednjake od indogermanske do romanske dobe, je bilo izvršeno v nekaj letih v tesnem sodelovanju z italijanskimi latinisti s posredovanjem prof. Luigia Castiglioneja z milanskega vseučilišča.

Smrt zaslužnega letalskega generala

Rim, 6. jul. s. Zaradi nenadne slabosti je umrl letalski divizijski general Mario Cebrelli.

General Cebrelli je bil rojen v Genovi 6. junija 1894 in je že v najzgodnejši mladosti pokazal nadarjenost za vojaško življenje. Ko je dovršil 18. leto, se je kot prostovoljec javil v oficirsko šolo. Aprila 1914 je postal pehotni podporočnik in je bil nato ob izbruhu sovražnosti 1915/18 na operacijskem področju. Ranjen v prvem vojnem mesecu, se je nekaj časa zdravil, a takoj po okrevanju zaprosil za vstop v letalstvo, kjer je dosegel pilotsko diplomo 1. julija 1916. Z letalskimi oddelki je bil spet na operacijskem področju in je bil zelo cenjen poveljnik eskadre, tako si je v vojni 1915/18 zaslužil dve srebrni kolajni za vojaško hrabrost. Ob ustanovitvi Kr. letalstva je kot kapitan takoj bil zraven. Bil je poveljnik preizkusnega središča v Montecelliu v rangu majorja in potem podpolkovnika. Nato je prišel v glavni stan Kr. letalstva kot šef tehničnega tajništva v rangu polkovnika. Aprila 1937 je postal letalski brigadni general in je poveljeval 5. letalski brigadi. Premeščen v vzhodno Afriko v avgustu 1938 je prevzel poveljstvo severnega odseka. Ko se je proti koncu 1939 vrnil v domovino, je bil dodeljen letalskemu ministrstvu kot nadzornik telefonskih zvez za pomoč pri poletih. V prvi vojni je bil dvakrat ranjen in odlikovan z vojaškim savojskim redom, z dvema srebrnima kolajnama, z enim vojnim križem in številnimi drugimi priznanji. 18. februarja 1941 je bil povišan v divizijskega generala. Bil je delaven in marljiv in vnet proučevalec letalskih vprašanj ter izkušen poznavalec tehničnih vprašanj, tako da je veljal za najbolj cenjene generale Kr. letalstva.

Agrigentsko prebivalstvo je vzgled discipline in vere

Agrigento, 6. jul. s. Nadzornik narodne fašistične Stranke Fossa je imel v navzočnosti prefekta in poveljnika divizije poročilo hijerarhijam pokrajine. Zvezni tajnik je podal poročilo o političnem in gospodarskem položaju v pokrajini. Nato so poročali voditelji sindikalne organizacije z raznih odsekov strankinega delovanja. Nadzornik Fossa je zaključil razpravo in je nato poudaril, da agrigentsko prebivalstvo daje primer discipline in vere. Naposled je dal smernice za bodoče delo. Poročilo se je zaključilo s pozdravom Kralju in Cesarju in Duceju.

Pomorska kolonija GIL-a v Solunu

Solun, 6. jul. s. Ob udeležbi Kr. konzula Italije, nemškega konzula, visokih civilnih in vojaških oblasti ter v navzočnosti krajevnih fašističnih hijerarhij, italijansko-albanske skupnosti in širokega zastopstva italijanskih Oboroženh sil je bila otvorjena pomorska kolonija GILa, ki bo v poletnem času sprejela nad 100 italijanskih, albanskih in drugih otrok. Po obredu dviganja zastave, ki ga je odredil konzul, zlata kolajna Castruccio, je bila služba božja na odprtem s klasično glasbo, ki so jo izvajali umetniki solunskega konservatorija.

Sovražne bedastoče

Rim, 6. jul. s. Nekateri londonski listi objavljajo, da je prišlo v Battipagliji pred nekaj tedni do oboroženih spopadov med nemškimi četami in italijanskimi kmeti. Baje naj bi Nemci, kakor ti listi trde, utrpeli hude izgube. Neka agencija celo trdi, da so bili aretirani fašistični funkcionarji. Predsednik sveta za žetev (ki ga ni), je bil odposlan v koncentracijsko taborišče, kakor trdi agencija, skupno s svojimi sodelavci. Po trditvah iste agencije je bil aretiran predsednik sindikatov prodajalcev sadja in zelenjave v Firencah, ker da je bil zapleten v operacije črne borze.

Sin madžarskega regenta na poti okrevanja

Budimpešta, 6. jul. s. Sin državnega namestnika Nikole Horthyja, bivši opolnomočeni madžarski minister v Riu de Janeiru, ki je bil zaradi znanega avtomobilskega incidenta podvržen operaciji v vojaški bolnišnici v Szolmoku, je zapustil bolnišnico. Odšel je na okrevanje v rezidenco družine državnega namestnika v Kenderesu.

Vse vrste povrtnina na trgu

Naprodaj so tudi že prvi izrazito jesenski pridelki

Ljubljana, 7. julija.

Živilski trg doseže včasih že julija višek svoje živahnosti, ko je največ blaga, predvsem domačih pridelkov. V tem mesecu sicer še ni največ sadja, a povrtnine je včasih že celo več kakor avgusta in septembra. Morda bo tudi letos že v tem mesecu dosežen višek sezone, vsekakor pa moramo računati, da prihodnje mesece ne bo mnogo več blaga, čeprav bodo tedaj naprodaj v večji količini izrazito jesenski pridelki, ki jih zdaj še ni mnogo.

Odkar so mnoga živila racionirana, trg ni založen z nekaterimi pridelki, n. pr. s krompirjem, ki so naprodaj drugje. Prav tako ne smemo pričakovati, da bo naprodaj mnogo domačega stročjega fižola. Tega pridelka prihaja na trg že zaradi tega manj, ker mnogi pridelovalci puste raje fižol dozoreti, da ga prodajajo v zrnju. Vendar je upanje, da bo letos naprodaj več domačega stročjega fižola kakor lani, že zaradi tega, ker je več tudi mnogih drugih pridelkov; prvi stročji fižol je bil že na trgu kakor tudi domači krompir. Zdaj je seveda lahko zrasel šele nizki stročji fižol, kajti visoki šele začenja cveteti. Če bo tudi poslej naprodaj toliko uvoženega stročjega fižola, ki sicer ni najboljši, ne bomo posebno pogrešali domačega pridelka. V tem pogledu je bilo letos nekaj poučnih primerov. Ko so se pridelovalcem zdeli posamezni pridelki dovolj dragi, so jih začeli dovažati toliko, da se je začelo pravo tekmovanje med njimi ter so sami ocenili blago precej izpod maksimalnih cen. To velja predvsem za letno glavnato solato. Če bi se pa pridelovalcem zdele cene prenizke, bi ne pripeljali toliko blaga. Cene seveda vplivajo tudi na samo pridelovanje. Pridelovalci preračunajo, kaj jim bolj kaže pridelovati; če se jim zdé posamezni pridelki prepocenі, jih raje ne pridelujejo za prodajo na trgu.

V veliki meri je seveda odvisno še, kako je trg založen z domačimi pridelki, od uvoza. Izkazalo se je, da sami ljubljanski pridelovalci povrtnine ne morejo pridelati dovolj mnogih vrtnih pridelkov za ljubljanski trg. Res nam nekaterih pridelkov ni treba uvažati ter jih pridelamo celo nekaj za izvoz, n. pr. glavnate solate. Dovolj pridelajo tudi ohrovta in zelja za porabo sproti, a zeljarji morajo dokupovati zelje za kisanje v drugih krajih. Ljubljana pridela tudi mnogo paradižnikov, vendar jih porabi še več. Tudi kumar naši pridelovalci povrtnine ne pridelajo dovolj za vse potrebe. Stročji fižol smo uvažali tudi prejšnje čase, in sicer iz južnih krajev in z dežele. Prav tako so kmetje dovažali mnogo graha. V zadnjih letih smo se skušali kolikor mogoče osamosvojiti in ta prizadevanja so se delno pokazala v izboljšanju tržnih razmer letos.

Zaradi nestanovitnega vremena danes ni prišlo posebno mnogo prodajalk domačih pridelkov na trg, vendar je bilo na glavnem tržnem prostoru precej blaga. Med domačimi pridelki je zdaj največ zelja, ohrovta, kolerabe, solate in korenja. Cvetače je nekoliko manj, a zjutraj se kupovalke lahko založe z njo, ne da bi morale čakati v vrsti. Kumar domačega pridelka je seveda še malo. Tudi danes so prodajali nekaj domačega stročjega fižola.

Branjevci se zdaj zalagajo v glavnem le z uvoženo čebulo in korenjem. Posebno mnogo je čebule. Stročji fižol so v glavnem razprodali.

Posebno živahno je bilo davi pri prodajalkah borovnic. Tam so prodajali tudi gobe, ki so šle zelo v denar, čeprav zdaj še niso posebno poceni, ker jih še ni mnogo.

Društvo „Mali gospodar" v Trebnjem

Tudi trebanjski reji malih živali so se organizirali

Trebnje, 5. julija

Včeraj popoldne smo imeli v Trebnjem ustanovni občni zbor društva »Mali gospodar«. Z veliko ljubeznijo je pripravljalni odbor že nekaj dni pred občnim zborom pripravljal tla, kjer bo položen temelj novi gospodarski organizaciji, ki je v današnjih časih zelo važna in koristna. Zato je bil obisk zelo velik in smo prepričani, da bo društvo temu primerno tudi uspešno delovalo.

Uvoloma je predsednik pripravljalnega odbora učitelj g. Kobal Branko pozdravil navzoče, zlasti toplo pa je pozdravil komisarja občine Trebnje g. Ivo Bana, ki je ne samo kot predstavnik občine, temveč tudi sam naklonjen malemu človeku, storil vse in je omogočil, da se je koristna zamisel članov pripravljalnega odbora v razmeroma tako kratkem času tudi uresničila. Toplo je nadalje pozdravil delegata zveze g. Inkreta Alfonza in matičarja g. Mejača Franca.

Po opravljenih formalnostih je bil na predlog komisarja občine izvoljen odbor in sicer: predsednik Kobal Branko, tajnik Ostrovršnik Jože, blagajnik Vidmar Ludvik in odborniki: gg. Golob, Hofbek, zastopnica pokrajinske gospodinjske šole Mala Loka Smolikova, Uršič, Mrgole, Tomšič, Ban in Strozak. Sledilo je zanimivo in poučno predavanje delegata zveze g. Inkreta Alfonza.

Živimo v času, je dejal predavatelj, ko si ljudje skušajo pomagati na razne načine in pri tem iskanju potov zaidejo često tudi na stran pota. Mali človek pa bo našel trajno pomoč le v reji malih živali, ki poleg koristne zabave nudi tudi skromne dohodke. Reja malih živali je danes precej razširjena, vojna pa je dodala še svoje. Posebno vidimo to pri malem človeku v Ljubljani, kjer menda že ni več dvorišča, ali hodnika, da celo v vežah in predsobah naletiš na zeboje in hlevčke, kjer se redi in goji poleg perutnine še naš domači zajec. Vsak po svoje si skuša pomagati, da ob pomanjkanju govejega mesa nadomesti potrebni obrok mesa z našo malo živaljo in je reja malih živali v Ljubljani tako razširjena kakor še nikoli. Seveda je večina rejcev neorganizirana in je predavatelj označil to rejo kot nekako divjo rejo. Mi rejci v društvu »Mali gospodar« pa gledamo malo naprej in ne računamo samo s časom stiske in gledamo, da z umno rejo zboljšujemo naše male živali in tako izbrane skušamo ohraniti še za kasneje. V drugem delu svojega predavanja nam je predavatelj z njemu lastno živahnostjo opisal razne pasme naših malih živali in so navzoči takorekoč šele po tem predavanju našega uglednega in izkušenega strokovnjaka spoznali velik pomen reje malih živali za malega človeka in za narodno gospodarstvo sploh. Predavatelj je žel za svoja izvajanja toplo priznanje navzočih.

Novo ustanovljeno društvo »Mali gospodar« v Trebnjem je na Dolenjskem četrto in so bila pred tem ustanovljena že društva v Novem mestu, Logatcu in v Ribnici.

Želimo dolenjskim rejcem čim več uspehov!

Spodnja Štajerska

— **Nova grobova.** V Mariboru sta umrli zasebnici Ivana Majer roj. Stirn, stara 79 let, in Marija Marko, stara 62 let.

— **Veleposestnik Franc Žitek umrl.** V Ljutomeru je umrl v soboto daleč naokrog znani veleposestnik, lastnik žage, mlina in opekarne g. Franc Žitek, star 51 let. Pokojni je bil eden najvidnejših predstavnikov spodnještajerskega gospodarstva. Ne samo na Murskem polju, temveč tudi daleč preko meja ožje domovine, je bil znan kot gospodarski organizator in izredno delaven mož. Bil je soustanovitelj Hranilnice in posojilnice v Ljutomeru in z veliko vnemo se je svojčas zavzemal za zgraditev železniške proge Ljutomer—Ormož. Bil je tudi vnet konjerejec, ljutomerski prostovoljni gasilci so imeli v njem zvestega podpornika. V prvi svetovni vojni je služil pri vojakih in bil je večkrat odlikovan za hrabrost.

— **Zborovanje krajevnih skupin v celjskem okrožju.** V slavnostni dvorani okrožnega doma v Celju je bilo v petek in v soboto veliko zborovanje okrožnega vodstva. Obenem so pa zborovali tudi župani. Navzoči so bili vsi okrožni in skupinski vodji ter župani, referenti urada deželnega sveta in okrožni orožniški vodje s komandirji orožniških in policijskih stanic. Prvi je govoril okrožni vodja in deželni svetnik Dorfmeister o splošnem političnem vprašanju in o ukrepih za zaščito nemotenega dela. Omenil je, da je vrgla zadnja javna zbirka prostovoljnih prispevkov za nemški Rdeči križ v celjskem okrožju 85.000 mark. Živahno odobravanje je vzbudila med predstavniki krajevnih skupin njegova izjava, da je 13 krajevnih skupin v celjskem okrožju izpolnilo pogoje za pridobitev praporov krajevnih skupin, ki jim bodo svečano izročene v dneh krajevnih skupin, ki se pričnó 31. julija, ko bodo imele svoje praznike štiri celjske krajevne skupine, zadnja pa pride na vrsto krajevna skupina v Laškem 17. oktobra.

— **78 letni rudar.** V Rožni dolini dela še vedno v rudniku Gregor Pislerič, ki je star že 73 let. Rojen je bil l. 1870 v Pesniškem dvoru in l. 1898. je dobil službo v rožnodolskem rudniku, kjer dela že 45 let. Bil je sicer že vpokojen, pa se je vrnil na delo.

— **Žalec za nemški Rdeči križ.** Zadnja javna zbirka za nemški Rdeči križ je vrgla v Žalcu 3000 mark.

Velikodušen dar

Ljubljana, 7. julija.

Knez Amadei Windischgrätz je poslal po svojem bratu Eksc. Lombrassi 20.000 lir kot osebni prispevek za podporne namene Fašistične federacije v Ljubljani. Knezu Windischgrätzu, ki je oče treh hrabrih borcev, od katerih je eden junaško padel v izpolnjevanju svoje vojaške dolžnosti, je poslal Eksc. Lombrassa toplo zahvalo Stranke za velikodušno manifestacijo fašistične solidarnosti.

— **Življenje in umiranje v Slovenski Bistrici.** V Slovenski Bistrici je bilo v prvem polletju tekočega leta rojenih 99 otrok, od teh 50 dečkov in 49 deklic. Porok je bilo 23, novih grobov pa 37.

— **Proti nesrečam v gospodinjstvu.** Pooblaščenec za socialno zavarovanje pri šefu civilne uprave na Spod. Štajerskem je odobril predpise o preprečevanju nesreč v gospodinjstvih, ki so stopili 1. julija v veljavo. Po njih morajo skrbeti vse hišne pomočnice, kuharice, služkinje itd. za varnost dela v gospodinjstvu.

— **Nesreče.** 18-letni Albert Gröbner iz Pobrežja pri Mariboru je tako nerodno ravnal z orožjem, da se je smrtno ponesrečil. V Košakih se je 10-letni učenec Stanislav Muster z nožem sunil v desno oko. Cirkularka je močno poškodovala desno nogo 47-letnemu Antonu Samudi v Pobrežju pri Mariboru. V Kamni vesi v ptujskem okrožju je padel 41 letni tovarniški delavec Franc Stumberger z voza, naloženega s senom in si zlomil hrbtenico. Prepeljali so ga v kirurgično kliniko graške univerze. 55 letna Ida Goričan iz Tezna pri Mariboru je padla s kolesa in si prebrgala možgane.

— **Učni tečaj v Gornji Radgoni.** Delovni politični urad štajerskega Heimatbunda je sklical vodje krajevnih uradov in delo vodje industrijskih podjetij ljutomerskega okraja na dvodnevni učni tečaj v Gor. Radgono. Udeleženci tečaja so imeli priliko seznaniti se z delovno političnimi problemi z zaščito delavcev, zaščito mladine itd. Za zaključek je govoril okrožni vodja dipl. ing. Nemetz o političnih problemih Spod. Štajerske.

— **Obrtniška zborovanja.** V 12 krajevnih skupinah celjskega okrožja so bila prirejena v juniju zborovanja za obrtniške mojstre, pomočnike in vajence. Zbranim obrtnikom in obrtniškemu naraščaju je govoril vodja delovno političnega urada Lenz.

Iz Hrvatske

— **Bolgarski pravosodni minister v Zagrebu.** V Zagrebu se je mudil več dni bolgarski pravosodni minister dr. Konstantin Partov. Prišel je izmenjat ratifikacijske listine, pogodbe o pravni pomoči med obema državama. Bil je tudi na grobovih dr. Ante Starčevića in Stjepana Radića. Poglavnik ga je sprejel v svečani avdijenci in ga naprosil, naj se v njegovem imenu zahvali carju Borisu za pozdrave in pozornost, ki mu izkazuje kot vodji Nezavisne Države Hrvatske. Minister dr. Partov je posetil tudi namestnika hrvatskega vojnega ministra državnega tajnika generala viteza Vilka Begiča in mu izročil velik križec za vojaške zasluge, s katerim ga je odlikoval car Boris.

— **Uspeh hrvat. umetnikov v Berlinu.** V nedeljo teden je bila v dvorani kina Kapitol v Berlinu svečana prireditev Humbuldtovega kluba, društva nemških in inozemskih visokošolcev v Berlinu. Nastopili so zastopniki 10 evropskih držav in pokazali njihovo kulturno delo. Med njimi so bili tudi zastopniki Hrvatske. Svečanosti je prisostvoval tudi hrvatski poslanik prof. Stepan Ratković. Hrvatski umetniki so dosegli na prireditvi lep uspeh.

— **Ratifikacija pogodbe o pravni pomoči z Bolgarijo.** 28. junija so bile v Zagrebu izmenjane ratifikacijske listine, 18. februarja v Sofiji podpisane pogodbe o pravni pomoči med Bolgarijo in Hrvatsko. Pogodba stopi v veljavo en mesec po izmenjavi ratifikacijskih listin.

— **Hrvatko-rumunska gospodarska pogajanja.** V Bukarešti so se vršile zadnje dni junija in v začetku julija hrvatsko-rumunska gospodarska pogajanja. Gre za novo trgovinsko pogodbo. V avgustu 1941. sklenjena trgovinska pogodba med obema državama je bila letos poleti podaljšana in je potekla s koncem junija. Nova trgovinska pogodba bo sklenjena najmanj za leto dni in v nji bodo določeni tudi kontingenti. Rumunija bo dobavljala Hrvatski v prvi vrsti nafto in proizvode iz nje, poljedelske pridelke in klavno živino. Hrvatska pa Rumuniji železo in druge rude.

Železničarski Dopolavoro

Ljubljana, 7. julija.

V Železničarskem Dopolavoru je bila otvorjena vrsta predavanj kulturnega odseka.

V dvorani Glasbene šole se je zbral najbolj izobražen del železničarskih dopolavoristov, da bi poslušal zanimivo predavanje profesorja Duprè-Theseiderja o temi: »Zemljepisni temelji zgodovine Italije«. Pred znanstveno obravnavo tega predmeta je na kratko govoril predsednik, ki je podčrtal smotre te vrste predavanj, ki bo obsegala vse panoge znanosti.

G. ing. Guerra se je zahvalil navzočim za zanimanje, ki so ga pokazali za to pobudo in je povabil vse prizadevne k sodelovanju. Končno se je zahvalil železniški upravi, ki je dovolila, da se predavanja lahko pričnó pol ure pred zaključkom uradnih ur.

Nato je g. prof. Duprè pričel svoje zanimivo predavanje, ki ga je podajal v gladki slovenščini.

Vsi navzoči so sledili s pozornim zanimanjem predavanju in so na koncu dolgotrajno odobravali govorniku.

Naslednje predavanje bo imel prof. Kragelj Mirko, član kulturnega odseka, in sicer o temi: »Ibsen in Strindberg«. Dan in ura bosta pravočasno objavljena.

Predavanj, ki se vrše za železničarske dopolavoriste, se lahko udeležujejo vsi iz Pokrajine, ki se zanimajo in ki sporoče svoje osebne podatke tajništvu Dopolavora (Kolodvorska ulica 39) v svrho potrebnega vabila.

Nove skladbe

Ljubljana, 7. julija.

Te dni sta izšli v okviru Akademske založbe v Ljubljani novi skladbi, s katerima stopa pred našo kulturno javnost mladi, nadarjeni slovenski skladatelj Primož Ramovš. Novi skladbi poživljata v krogih glasbo ljubečega občinstva zanimanje za našo sodobno glasbeno ustvarjajočo umetnost. Med predstavitelji naše mlade generacije skladateljev srečujemo Primoža Ramovša, ki nas je sedaj presenetil z zrelima, samoniklo zasnovanima skladbama.

Primož Ramovš je končal pred dvema letoma svoje kompozicijske študije kot slušatelj ljubljanske glasbene akademije. Bil je učenec našega izrazitega glasbenega tvorca pokojnega Slavka Osterca. V kompoziciji se je izpopolnjeval pozneje v Rimu, kjer se je učil pri mojstrih Alfredu Caselli in Goffredu Petrassiju. Pri obeh rimskih glasbenikih si je pridobil toplo priznanje.

Ramovšev prvi korak pred našo glasbeno javnostjo nam je naklonil sledeči skladbi: Suita za klavir. Akademska založba. Ljubljana 1943. Natisnila tiskarna U. Fanfani, Rim. Scherzo za klavir. Na svetlo dala Akademska založba. Natisnili J. Blasnika nasledniki v Ljubljani 1943. Suita za klavir je posvečena spominu skladateljevega učitelja Slavka Osterca, ki je zapustil globoke sledove v skladateljskem snovanju Primoža Ramovša. Ob obeh skladbah razbiramo svojske poudarke Osterčevega glasbenega sloga, ki se uveljavlja pri Suiti v prvih petih stavkih, v Scherzu pa popolnoma. V obeh sklepnih stavkih Suite izstopajo domači, folklorni glasbeni motivi.

Nedvomno predstavljata novi skladbi važen prispevek k samostojnemu glasbenemu ustvarjanju naše mlade generacije. Naj bo njena ustvarjalna smer že kakršna koli, zmerom bomo videli v njenih stvaritvah pozitivne, dragocene glasbene uemtnine, ki naj pomagajo pomnožiti kvalitetno stopnjo, lepe sadove našega samoniklega ustvarjajočega glasbenega prizadevanja. Novi skladbi bodita mlademu nadarjenemu skladatelju podnet k nadaljnjemu uspešnemu skladateljskemu delovanju.

Tragična smrt pod tramvajem

Ljubljana, 7. julija.

V ponedeljek okrog petih popoldne se je pripetila na glavnem hodniku med hotelom »Metropol« in glavnim kolodvorom huda prometna nesreča. Tramvaj je do smrti povozil 45 let starega čevljarskega mojstra Avgusta *Slapničarja* iz delavske kolonije na Cesti dveh cesarjev. Nesrečo je videlo več ljudi. Kolesa priklopnega tramvaja so šla nesrečnežu čez glavo, da je ostal na mestu mrtev. Hitro so obvestili o nesreči reševalce, ki pa niso mogli ničesar ukreniti. S furgonom mestnega pogrebnega zavoda so prepeljali Slapničarjevo truplo na Žale.

Nesreča nikoli ne pride sama, pravi pregovor, in pri tragični smrti Avgusta Slapničarja se je lepo pokazalo, da je to res. Slapničarju je namreč v ponedeljek popoldne umrla hčerka Marija, stara 14 let. Kmalu po njeni smrti sta odšla z ženo v mesto, da bi obvestila o hčerkini smrti mestni pogrebni zavod in poskrbela za njen pogreb. Po opravkih v mestu sta se napotila proti glavnemu kolodvoru, kjer sta se hotela odpeljati na Žale, kjer ima Mestni pogrebni zavod svoj urad. Tramvaj je bil pa že odpeljal s postajališča pred kolodvorom. Slapničar je kljub temu skočil v tramvaj, ko je pa opazil, da žene ni v njem, je skočil zopet iz tramvaja, toda tako nesrečno, da je z glavo prišel pod priklopni voz, pod katerim je našel tragično smrt. Tako hude prometne nesreče so v našem mestu zelo redke, vendar pa bodi ta občinstvu v svarilo, naj ne skače v tramvaje ali iz njih, dokler se ne ustavijo. Pokojni zapušča bolehno vdovo. V Trnovem, ziasti med stanovalci delavske kolonije na Cesti dveh cesarjev, je bil kot marljiv in soliden obrtnik splošno znan in priljubljen.

Beležnica

KOLEDAR

Danes: Sreda, 7. julija: Vilibald.

DANAŠNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Maria Malibran.
Kino Sloga: ... in zvezde gledajo.
Kino Union: Glas krvi.

DEZURNE LEKARNE

Danes: Mr. Sušnik, Marijin trg 5; Deu-Klanjšček Dia, Cesta Ariele Rea 4; Bohtnec ded., Cesta 29. oktobra 31.

Sportni pregled

O najboljših kolesarskih dirkačih

V članku o najboljših kolesarskih dirkačih na svetu, smo pred meseci na prvo mesto postavili kot prvaka med prvaki Italijana Bindo. Ta dirkač izrednih sposobnosti to odlično mesto nedvomno zasluži. Svetovno prvenstvo si je priboril trikrat. V času, ko je še aktivno nastopal, je od leta 1921 do 1933 dosegel nič manj ko 112 zmag. Poleg zmag v dirkah za svetovno prvenstvo so najvažnejši njegovi uspehi v »Krožni dirki po Italiji«, kjer je bil petkrat (l. 1925., 1927., 1928., 1929. in 1933.) prvi. Po večkrat je bil zmagovalec na vseh tako imenovanih klasičnih dirkah Italije. V dirki »Tour de France« je nastopil l. 1930. Ni pa imel sreče, ker je na težki etapi v Pirenejih padel. Razen prvih nagrad je Binda dosegel veliko število drugih in tretjih na številnih mednarodnih dirkah.

Kakor je nedvomno, da pripada na listi najboljših prvo mesto Bindi, tako je težka odločitev, komu pripadajo drugo, tretje in četrto mesto. Zanje pridejo v poštev Italijan Bartali in Belgijca Maes ter Ronsse. Zdi se, da bo Bartali, lanski zmagovalec v »Vojni krožni dirki po Italiji«, še najbolj vreden naslednik Binde. Bartali je med drugim zmagal tudi že v »Tour de Franceu« l. 1938. V krožni dirki po Italiji pred vojno je bil prvi l. 1936. in 1937. Bartali je sodeloval v »Tour de France« tudi l. 1937 in je dolgo vodil s precejšnjim naskokom. V Alpah pa je tako nesrečno padel, da dirke ni mogel več nadaljevati.

Tudi Maes je sodeloval v »Tour de Franceu«. Zmagal je celo dvakrat: l. 1936. in l. 1939. Ko pa je startal v družbi z Bartalijem, je bil ta vedno boljši od njega. Maes je bil rekorder »Tour de Francea«. L. 1939. je izboljšal rekord povprečne hitrosti na uro v tej izredno naporni dirki na skoro 32 km. Maes je mnogokat zmagal na mednarodnih dirkah po Franciji in Belgiji.

Njegov sorojak Ronsse je dosegel dve zmagi v dirkah za svetovno cestno prvenstvo. Bilo je to l. 1928. in 1929. Zmagal pa je tudi na številnih dirkah po Franciji in Belgiji. Tako je bil trikrat zmagovalec na dirki z Bordeauxa v Pariz, na progi, ki meri skoro 600 km. Dvakrat je zmagal na dirkah Pariz—Bruselj in Pariz—Roubaix.

Peti najboljši dirkač na svetu je Francoz Anton Magne. V »Tour de Franceu« je zmagal dvakrat: l. 1931. in l. 1934. Dve leti kasneje je bil drugi. V »Tour de Franceu« je nastopil devetkrat in je bil vsakokrat med prvo desetorico. L. 1936. si je priboril svetovno prvenstvo.

Ugodnosti družinam, ki imajo mnogo otrok

Predstojnik bolgarskega urada za podpiranje družin, ki imajo mnogo otrok, je izjavil, da pripravljata prosvetno in finančno ministrstvo nove ugodnosti za take družine. Učenci in dijaki iz takih družin bodo plačevali znižano šolnino. Za prvega otroka bo treba plačati samo 50%, za drugega 25%, vsi drugi bodo pa šolnine in raznih drugih šolskih pristojbin sploh oproščeni. To bo veljalo tudi za polnoletne otroke. Učenec ali dijak, ki bo hotel uživati to olajšavo, bo potreboval samo potrdilo, da imajo njegovi starši mnogo otrok in da ne zaslužijo letno nad 300.000 levov. Olajšavo bodo uživale take družine tudi pri plačevanju ljudskega posojila, ki ga bodo plačale samo 70% nominalne vrednosti.

Vladimir:

Brivec

Nimam navade govoriti nasprotno, kar mislim in ne oprezovati okrog kočljivih vprašanj kakor mačka okrog vrele kaše. Da bo vsakdo vedel, kako in kaj, povem javno: Nisem brivec!

Zaradi tega sem imel že opravka z raznimi ustanovami, a smo se kaj kmalu sporazumeli in prijateljsko razšli.

Pripominjam naj še: Sovražim brivce!

Vem, da je taka izjava nevarna, vendar upam, da bodo prizadeti brzdali svoja čustva in brali naprej ter se globoko zamislili, preden bi se odločili storiti nepremišljena dejanja, ki imajo, kakor beremo v časnikih, svoj zaključek pred sodiščem in na pokopališču.

Pri skrbnem ogledu uradnih, zaprašenih pairjev, ki mi jih je ljubeznivo tolmačil častitljivi gospod, ker je videl, da kitajščine ne razumem, sem nejzpodbitno ugotovil, da se po mojih žilah pretaka deviška plava kri.

Izmed mojih prednikov do sedmega kolena ni bil nihče v Ameriki in ni nikdar videl pravega zamorca ali zamorke od blizu.

Tudi brivec ni bil nobeden.

Isto sem ugotovil pri morebitni materi svojih namišljenih potomcev.

Kljub temu pa je zamotano strojstvo usode hotelo, da sem v nekakšnem sorodstvu z brivci!

Ko sem se rodil, je v Ljubljani bliskalo in treskalo, da je bil sam hudič vesel. Ker pa je v našem mestu posnemanja vreden običaj, da je treba vsak dogodek proslaviti s pijačo, so se odprle tudi nebesne zatvornice. Istočasno pa je po širom sveta razstresenih bojiščih bliskalo in treskalo, namesto dežja pa je padala toča.

Rodil sem se in že je sledila nesreča! Svoj prvi korak v svet sem storil v brivčevem stanovanju in muhasta usoda je hotela, da se je med plenice zamešal brivski prt in vanj so me lepo zavili...

Tisti, ki so bili zraven in so takrat imeli moja sedanja leta, trdijo, da sem, kdo vé zakaj, tako tulil, da je nevihta utihnila...

In trdijo tudi, — zdaj so se že pozdravili z Abrahamom —, da so rojenice v tistem zgodovinskem trenutku prerokovale, da bom postal brivec!...

Takih znakov še nisem opazil na sebi.

Nasprotno! Od vsega početka sem v bojnem stanju s temi ljudmi.

Že od takrat, ko sem bil kot petletni deček prvič pri brivcu in mi je umil glavo, nakar mi je hotel mokre lase posušiti s strašno električno napravo, ki me je živo spominjala na filmskem platnu tako privlačnih brzostrelnih pištol čikaških gangsterjev.

Stopil sem v obrambo in se iz strateških ozirov z mokro glavo umaknil iz brivence. Ko sem se iz varnejših postojank previdno ozrl, sem zagledal na pragu brivca, ki me je vabil nazaj in mi v ta namen ponujal sladkorčkov.

Potem so se mi laske zavihale kakor deklicam, kadar si jih umetno nakodrajo, in brivci so imeli nad mojo glavo največje veselje. V trenutku so ostrigli bujne lase in preden sem se utegnil zavedati, je že bila moja glava ježevi obleki podobna.

Tako glavo imenujemo tudi lobanjo.

Brivcem sem pa prisegel maščevanje.

Kupil sem si ostro britev in komaj čakal, da zrasejo prvi znaki možatosti. Britev je mnogo obetala. Bila je ostra in svetla in, dejal bi, z neomejenim jamstvom opremljena, zakaj prodajalec mi je zagotovil, da ne bo preživela.

Zaradi njegove izjave sem izgubil spanec, ker imam slabo srce in rahle živce, in me ponoči, kadar ne morem spati, trga revmatizem.

Bril sem se. Ponosno sem stopal mimo brivnic in zanesljivo gledal bele predpasnike. Ne dolgo. Nekega dne bi bil moral pripraviti trskà za v peč. Ker nisem imel potrebnega pri roki, sem uporabil britev in neomejeno jamstvo je šlo rakom žvižgat.

Odtlej sem redna stranka brivcev.

In sem med drugim ugotovil, da so brivci zato na svetu, da nam pripovedujejo stvari, ki nas najmanj zanimajo in da smo ljudje ob nedeljah in zapovedanih praznikih obriti, da nas imajo ženske raje in so v trenutkih, kadar se dogajajo stvari, ki jih drugi ne vidijo, hladnokrvne in tihe.

Brivci se med seboj razlikujejo. Na primer: Stopim v britvnico. Cela baterija bradatih in kosmatih mož!

»Klanjam se!« zatuli brivec. »Prosim, izvolite, čez pet minut boste na vrsti!« In zaškripa z zobmi.

Sedem in natančno preberem vse podlistke dnevnega časopisja preteklega tedna in odmotam tucat zamotanih križank. Potem previdno ustanem in se s primernim kritjem pomikam proti vratom. Kadar je prilika ugodna, smuknem ven...

Poizkusim srečo drugod.

Previdno odprem vrata in pogledam.

Trije brivci se dolgočasijo v kotu. Ko me zagledajo, planejo pokonci kakor lačni psi in v zboru z največjim spoštovanjem rečejo:

»Klanjam se gospod direktor!« Ker ni nikogar, vstopim in se ozrem, da bi videl gospoda direktorja, a ga ni. Na vse pripravljen sedem na ponudeni stol. In brivec je že v svojem elementu.

Rad prisluhnem hrumenju letalskih motorjev in natančno vem, tudi če ne vidim, kdaj leti čez mesto enomotorno, kdaj dvomotorno lovsko letalo, kdaj izvidniško, kdaj bombnik in kdaj strmoglavec ali leteča trdnjava. Še raje pa poslušam hrum motorjev strmoglavca, kadar se navpično spušča proti zemlji in v višini 30 metrov srečno obrne kljun navzgor, in še posebno zavijanje alarmne sirene. Vse to je zame nepopisen užitek, posebno kadar je nebo jasno kakor oko nedolžnega dekleta, ali pa če me sredi noči prebudi iz sna.

Nikakor pa ne trpim takega trušča in letalske bitke v sodobni brivnici.

Sodobni brivec ima vse pripomočke na električni pogon. Škarje, britev, glavnik, milo, vodo, brisačo, puder; tudi možgane.

Vsaka taka naprava pa posnema en tip sodobnega ali nesodobnega letala.

Najprej vzame električni glavnik, ki pri ušesih brni kakor izvidniško letalo znamke »Focker-Woolf«, takoj nato pa ga sestreli lovec »Macchi«, ki mu sledijo jate težkih tromotornih »Capronijev« in »Savoja Marchetti 89«. Nastopijo »Spitfirei«, »Hurricani« in »Rate« ter »Messerschmidti«. Tudi »Sunderlandi« ne izostanejo in druge leteče trdnjave in vmes tulijo sirene ter streljajo protiletalski topovi.

Tisoč bombnikov na jasnem nebu!

S strahovitim truščem padejo tri »Rate« in dva »Sunderlanda« na zemljo in vmes sl'šim kakor v sanjah:

»Klanjam se, gospod generalni ravnatelj!« Potem: »Klanjam se, gospod šef!« Preden odidem, si ogledam novodošleca«: prvi je dobrodušen kmečki očanec, drugi konjski mešetar z Iga...

In potem mi v glavi brni in grmi brez prestanka tri dni in tri noči. Vmes zatuli tudi sirena in jaz v dobri veri, da je napad, stečem v najbližje zaklonišče...

Ljudje, ki jim rasto brada in brki, mislijo, da so nekateri brivci boljši kakor drugi. V resnici pa so vsi enaki. Zaradi napačnega mišljenja pa imajo nekateri brivci toliko strank, da si na vse načine prizadevajo njih število zmanjšati. In zato jih imajo ostali tako malo, da se v brivnici dolgočasijo. K njim pa zahajajo, kadar zaidejo, sami direktorji, generalni ravnatelji, doktorji, upokojeni generali in grofi...

Ponedeljek je za brivce nedelja. Ta dan sem si izbral jaz. Brivnica je zmeraj prazna in prijazno hladna.

Udobno sedem in rečem:

»Brit in strič! Tu pa tu,« pokažem na vrat in na levo lice, »ne omilite in ne brijte, prosim. Imam izpuščaje.« Brivec si natančno ogleda naznačena mesta in nesramno pretipa.

»Prosim!«

Peneči se čopeč zapleše po obrazu in vratu in milo pokrije nedovoljena mesta dva prsta na debelo. V naslednjem trenutku pa je že britev na delu in izpuščaji izginejo, kakor da

Vse vrste povrtnina na trgu

Naprodaj so tudi že prvi izrazito jesenski pridelki

Ljubljana, 7. julija.

Živilski trg doseže včasih že julija višek svoje živahnosti, ko je največ blaga, predvsem domačih pridelkov. V tem mesecu sicer še ni največ sadja, a povrtnine je včasih že celo več kakor avgusta in septembra. Morda bo tudi letos že v tem mesecu dosežen višek sezone, vsekakor pa moramo računati, da prihodnje mesece ne bo mnogo več blaga, čeprav bodo tedaj naprodaj v večji količini izrazito jesenski pridelki, ki jih zdaj še ni mnogo.

Odkar so mnoga živila racionirana, trg ni založen z nekaterimi pridelki, n. pr. s krompirjem, ki so naprodaj drugje. Prav tako ne smemo pričakovati, da bo naprodaj mnogo domačega stročjega fižola. Tega pridelka prihaja na trg že zaradi tega manj, ker mnogi pridelovalci puste raje fižol dozoreti, da ga prodajajo v zrnju. Vendar je upanje, da bo letos naprodaj več domačega stročjega fižola kakor lani, že zaradi tega, ker je več tudi mnogih drugih pridelkov; prvi stročji fižol je bil že na trgu kakor tudi domači krompir. Zdaj je seveda lahko zrasel šele nizki stročji fižol, kajti visoki šele začenja cveteti. Če bo tudi poslej naprodaj toliko uvoženega stročjega fižola, ki sicer ni najboljši, ne bomo posebno pogrešali domačega pridelka. V tem pogledu je bilo letos nekaj poučnih primerov. Ko so se pridelovalcem zdeli posamezni pridelki dovolj dragi, so jih začeli dovažati toliko, da se je začelo pravo tekmovanje med njimi ter so sami poceni blago precej izpod maksimalnih cen. To velja predvsem za letno glavnato solato. Če bi se pa pridelovalcem zdele cene prenizke, bi ne pripeljali toliko blaga. Cene seveda vplivajo tudi na samo pridelovanje. Pridelovalci preračunajo, kaj jim bolj kaže pridelovati; če se jim zde posamezni pridelki prepoceni, jih raje ne pridelujejo za prodajo na trgu.

V veliki meri je seveda odvisno še, kako je trg založen z domačimi pridelki, od uvoza. Izkazalo se je, da sami ljubljanski pridelovalci povrtnine ne morejo pridelati dovolj mnogih vrtnih pridelkov za ljubljanski trg. Res nam nekaterih pridelkov ni treba uvažati ter jih pridelamo celo nekaj za izvoz, n. pr. glavnate solate. Dovolj pridelajo tudi ohrovta in zelja za porabo sproti, a zeljarji morajo dokupovati zelje za kisanje v drugih krajih. Ljubljana pridela tudi mnogo paradižnikov, vendar jih porabi še več. Tudi kumar naši pridelovalci povrtnine ne pridelajo dovolj za vse potrebe. Stročji fižol smo uvažali tudi prejšnje čase, in sicer iz južnih krajev in z dežele. Prav tako so kmetje dovažali mnogo graha. V zadnjih letih smo se skušali kolikor mogoče osamosvojiti in ta prizadevanja so se delno pokazala v izboljšanju tržnih razmer letos.

Zaradi nestanovitnega vremena danes ni prišlo posebno mnogo prodajalk domačih pridelkov na trg, vendar je bilo na glavnem tržnem prostoru precej blaga. Med domačimi pridelki je zdaj največ zelja, ohrovta, kolerabe, solate in korenja. Cvetače je nekoliko manj, a zjutraj se kupovalke lahko založe z njo, ne da bi morale čakati v vrsti. Kumar domačega pridelka je seveda še malo. Tudi danes so prodajali nekaj domačega stročjega fižola.

Branjevci se zdaj zalagajo v glavnem le z uvoženo čebulo in korenjem. Posebno mnogo je čebule. Stročji fižol so v glavnem razprodali.

Posebno živahno je bilo davi pri prodajalkah borovnic. Tam so prodajali tudi gobe, ki so šle zelo v denar, čeprav zdaj še niso posebno poceni, ker jih še ni mnogo.

Društvo „Mali gospodar" v Trebnjem

Tudi trebanjski rejci malih živali so se organizirali

Trebnje, 5. julija

Včeraj popoldne smo imeli v Trebnjem ustanovni občni zbor društva »Mali gospodar«. Z veliko ljubeznijo je pripravljalni odbor že nekaj dni pred občnim zborom pripravljal tla, kjer bo položen temelj novi gospodarski organizaciji, ki je v današnjih časih zelo važna in koristna. Zato je bil obisk zelo velik in smo prepričani, da bo društvo temu primerno tudi uspešno delovalo.

Uvoloma je predsednik pripravljalnega odbora učitelj g. **Kobal** Branko pozdravil navzoče, zlasti toplo pa je pozdravil komisarja občine Trebnje g. Ivo Bana, ki je ne samo kot predstavnik občine, temveč tudi sam naklonjen malemu človeku, storil vse in je omogočil, da se je koristna zamisel članov pripravljalnega odbora v razmeroma tako kratkem času tudi uresničila. Toplo je nadalje pozdravil delegata zveze g. Inkreta Alfonza in matičarja g. Mejača Franca.

Po opravljenih formalnostih je bil na predlog komisarja občine izvoljen odbor in sicer: predsednik Kobal Branko, tajnik Ostrovršnik Jože, blagajnik Vidmar Ludvik in odborniki: gg. Golob, Hofbek, zastopnica pokrajinske gospodinjske šole Mala Loka Smolikova, Uršič, Mrgole, Tomšič, Ban in Strozak. Sledilo je zanimivo in poučno predavanje delegata zveze g. Inkreta Alfonza.

Živimo v času, je dejal predavatelj, ko si ljudje skušajo pomagati na razne načine in pri tem iskanju potov zaidejo često tudi na stran pota. Mali človek pa bo našel trajno pomoč le v reji malih živali, ki poleg koristne zabave nudi tudi skromne dohodke. Reja malih živali je danes precej razširjena, vojna pa je dodala še svoje. Posebno vidimo to pri malem človeku v Ljubljani, kjer menda že ni več dvorišča, ali hodnika, da celo v vežah in predsobah naletiš na zeboje in hlevčke, kjer se redi in goji poleg perutnine še naš domači zajec. Vsak po svoje si skuša pomagati, da ob pomanjkanju govejega mesa nadomesti potrebni obrok mesa z našo malo živaljo in je reja malih živali v Ljubljani tako razširjena kakor še nikoli. Seveda je večina rejcev neorganizirana in je predavatelj označil to rejo kot nekako divjo rejo. Mi rejci v društvu »Mali gospodar« pa gledamo malo naprej in ne računamo samo s časom stiske in gledamo, da z umno rejo zboljšujemo naše male živali in tako izbrane skušamo ohraniti še za kasneje. V drugem delu svojega predavanja nam je predavatelj z njemu lastno živahnostjo opisal razne pasme naših malih živali in so navzoči takorekoč želeli po tem predavanju našega ugledenega in izkušenega strokovnjaka spoznali velik pomen reje malih živali za malega človeka in za narodno gospodarstvo sploh. Predavatelj je žel za svoja izvajanja toplo priznanje navzočih.

Novo ustanovljeno društvo »Mali gospodar« v Trebnjem je na Dolenjskem četrto in so bila pred tem ustanovljena že društva v Novem mestu, Logatcu in v Ribnici.

Želimo dolenjskim rejcem čim več uspehov!

Spodnja Štajerska

— **Nova grobova.** V Mariboru sta umrli zasebnici Ivana Majer roj. Stirn, stara 79 let, in Marija Marko, stara 62 let.

— **Veleposestnik Franc Žitek umrl.** V Ljutomeru je umrl v soboto daleč naokrog znani veleposestnik, lastnik žage, mlina in opekarne g. Franc Žitek, star 51 let. Pokojni je bil eden najvidnejših predstavnikov spodnještajerskega gospodarstva. Ne samo na Murskem polju, temveč tudi daleč preko meja ožje domovine, je bil znan kot gospodarski organizator in izredno delaven mož. Bil je soustanovitelj Hranilnice in posojilnice v Ljutomeru in z veliko vnemo se je svojčas zavzemal za zgraditev železniške proge Ljutomer—Ormož. Bil je tudi vnet konjerejec. Ljutomerski prostovoljni gasilci so imeli v njem zvestega podpornika. V prvi svetovni vojni je služil pri vojakih in bil je večkrat odlikovan za hrabrost.

— **Zborovanje krajevnih skupin v celjskem okrožju.** V slavnostni dvorani okrožnega doma v Celju je bilo v petek in v soboto veliko zborovanje okrožnega vodstva. Obenem so pa zborovali tudi župani. Navzoči so bili vsi okrožni in skupinski vodji ter župani, referenti urada deželnega sveta in okrožni orožniški vodje s komandirji orožniških in policijskih stanic. Prvi je govoril okrožni vodja in deželni svetnik Dorfmeister o splošnem političnem vprašanju in o ukrepih za zaščito nemotenega dela. Omenil je, da je vrgla zadnja javna zbirka prostovoljnih prispevkov za nemški Rdeči križ v celjskem okrožju 85.000 mark. Živahno odobravanje je vzbudila med predstavniki krajevnih skupin njegova izjava, da je 13 krajevnih skupin v celjskem okrožju izpolnilo pogoje za pridobitev praporov krajevnih skupin, ki jim bodo svečano izročene v dneh krajevnih skupin, ki se pričnó 31. julija, ko bodo imele svoje praznike štiri celjske krajevne skupine, zadnja pa pride na vrsto krajevna skupina v Laškem 17. oktobra.

— **73 letni rudar.** V Rožni dolini dela še vedno v rudniku Gregor Pislerič, ki je star že 73 let. Rojen je bil l. 1870 v Pesniškem dvoru in l. 1898. je dobil službo v rožnodolskem rudniku, kjer dela že 45 let. Bil je sicer že vpokojen, pa se je vrnil na delo.

— **Zalec za nemški Rdeči križ.** Zadnja javna zbirka za nemški Rdeči križ je vrgla v Žalcu 3000 mark.

Velikodušen dar

Ljubljana, 7. julija.

Knez Amadei Windischgrätz je poslal po svojem bratu Eksc. Lombrassi 20.000 lir kot osebni prispevek za podporne namene Fašistične federacije v Ljubljani. Knezu Windischgrätzu, ki je oče treh hrabrih borcev, od katerih je eden junaško padel v izpolnjevanju svoje vojaške dolžnosti, je poslal Eksc. Lombrassa toplo zahvalo Stranke za velikodušno manifestacijo fašistične solidarnosti.

— **Življenje in umiranje v Slovenski Bistrici.** V Slovenski Bistrici je bilo v prvem polletju tekočega leta rojenih 99 otrok, od teh 50 dečkov in 49 deklic. Porok je bilo 23, novih grobov pa 37.

— **Proti nesrečam v gospodinjstvu.** Pooblaščenec za socialno zavarovanje pri šefu civilne uprave na Spod. Štajerskem je odobril predpise o preprečevanju nesreč v gospodinjstvih, ki so stopili 1. julija v veljavo. Po njih morajo skrbeti vse hišne pomočnice, kuharice, služkinje itd. za varnost dela v gospodinjstvu.

— **Nesreče.** 18-letni Albert Gröbner iz Pobrežja pri Mariboru je tako nerodno ravnal z orožjem, da se je smrtno ponesrečil. V Košakih se je 10-letni učenec Stanislav Muster z nožem sunil v desno oko. Cirkularka je močno poškodovala desno nogo 47-letnemu Antonu Samudi v Pobrežju pri Mariboru. V Kamnj vesi v ptujskem okrožju je padel 41 letni tovarniški delavec Franc Stumberger z voza, naloženega s senom in si zlomil hrbtenico. Prepeljali so ga v kirurgično kliniko graške univerze. 55 letna Ida Goričan iz Tezna pri Mariboru je padla s kolesa in si prebrgala možgane.

— **Učni tečaj v Gornji Radgoni.** Delovni politični urad štajerskega Heimatbunda je sklical vodje krajevnih uradov in delo vodje industrijskih podjetij ljutomerskega okraja na dvodnevni učni tečaj v Gor. Radgono. Udeleženci tečaja so imeli priliko seznaniti se z delovno političnimi problemi z zaščito delavcev, zaščito mladine itd. Za zaključek je govoril okrožni vodja dipl. ing. Nemetz o političnih problemih Spod. Štajerske.

— **Obrtniška zborovanja.** V 12 krajevnih skupinah celjskega okrožja so bila prirejena v juniju zborovanja za obrtniške mojstre, pomočnike in vajence. Zbranim obrtnikom in obrtniškemu naraščaju je govoril vodja delovno političnega urada Lenz.

Iz Hrvatske

— **Bolgarski pravosodni minister v Zagrebu.** V Zagrebu se je mudil več dni bolgarski pravosodni minister dr. Konstantin Partov. Prišel je izmenjat ratifikacijske listine, pogodbe o pravni pomoči med obema državama. Bil je tudi na grobovih dr. Ante Starčevića in Stjepana Radića. Poglavnik ga je sprejel v svečani avdijenci in ga naprosil, naj se v njegovem imenu zahvali carju Borisu za pozdrave in pozornost, ki mu izkazuje kot vodji Nezavisne Države Hrvatske. Minister dr. Partov je posetil tudi namestnika hrvatskega vojnega ministra državnega tajnika generala viteza Vilka Begiča in mu izročil velik križec za vojaške zasluge, s katerim ga je odlikoval car Boris.

— **Uspeh hrvat. umetnikov v Berlinu.** V nedeljo teden je bila v dvorani kina Kapitol v Berlinu svečana prireditev Humbuldtovega kluba, društva nemških in inozemskih visokošolcev v Berlinu. Nastopili so zastopniki 10 evropskih držav in pokazali njihovo kulturno delo. Med njimi so bili tudi zastopniki Hrvatske. Svečanosti je prisostvoval tudi hrvatski poslanik prof. Stepan Ratković. Hrvatski umetniki so dosegli na prireditvi lep uspeh.

— **Ratifikacija pogodbe o pravni pomoči z Bolgarijo.** 28. junija so bile v Zagrebu izmenjane ratifikacijske listine, 18. februarja v Sofiji podpisane pogodbe o pravni pomoči med Bolgarijo in Hrvatsko. Pogodba stopi v veljavo en mesec po izmenjavi ratifikacijskih listin.

— **Hrvatko-rumunska gospodarska pogajanja.** V Bukarešti so se vršile zadnje dni junija in v začetku julija hrvatsko-rumunska gospodarska pogajanja. Gre za novo trgovinsko pogodbo. V avgustu 1941. sklenjena trgovinska pogodba med obema državama je bila letos poleti podaljšana in je potekla s koncem junija. Nova trgovinska pogodba bo sklenjena najmanj za leto dni in v nji bodo določeni tudi kontingenti. Rumunija bo dobavljala Hrvatski v prvi vrsti nafto in proizvode iz nje, poljedelske pridelke in klavno živino. Hrvatska pa Rumuniji železo in druge rude.

Železničarski Dopolavoro

Ljubljana, 7. julija.

V Železničarskem Dopolavoru je bila otvorjena vrsta predavanj kulturnega odseka.

V dvorani Glasbene šole se je zbral najbolj izobraženi del železničarskih dopolavoristov, da bi poslušal zanimivo predavanje profesorja Duprè-Theseiderja o temi: »Zemljepisni temelji zgodovine Italije«. Pred znanstveno obravnavo tega predmeta je na kratko govoril predsednik, ki je podčrtal smotre te vrste predavanj, ki bo obsegala vse panoge znanosti.

G. ing. Guerra se je zahvalil navzočim za zanimanje, ki so ga pokazali za to pobudo in je povabil vse prizadevne k sodelovanju. Končno se je zahvalil železniški upravi, ki je dovolila, da se predavanja lahko pričnó pol ure pred zaključkom uradnih ur.

Nato je g. prof. Duprè pričel svoje zanimivo predavanje, ki ga je podajal v gladki slovenščini.

Vsi navzoči so sledili s pozornim zanimanjem predavanju in so na koncu dolgotrajno odobravali govorniku.

Naslednje predavanje bo imel prof. Kragelj Mirko, član kulturnega odseka, in sicer o temi: »Ibsen in Strindberg«. Dan in ura bosta pravočasno objavljena.

Predavanj, ki se vrše za železničarske dopolavoriste, se lahko udeležujejo vsi iz Pokrajine, ki se zanimajo in ki sporoče svoje osebne podatke tajništvu Dopolavora (Kolodvorska ulica 39) v svrho potrebnega vabila.

Nove skladbe

Ljubljana, 7. julija.

Te dni sta izšli v okviru Akademske založbe v Ljubljani novi skladbi, s katerima stopa pred našo kulturno javnost mladi, nadarjeni slovenski skladatelj Primož Ramovš. Novi skladbi poživljata v krogih glasbo ljubečega občinstva zanimanje za našo sodobno glasbeno ustvarjajočo umetnost. Med predstavitelji naše mlade generacije skladateljev srečujemo Primoža Ramovša, ki nas je sedaj presenetil z zrelima, samoniklo zasnovanima skladbama.

Primož Ramovš je končal pred dvema letoma svoje kompozicijske študije kot slušatelj ljubljanske glasbene akademije. Bil je učenec našega izrazitega glasbenega tvorca pokojnega Slavka Osterca. V kompoziciji se je izpopolnjeval pozneje v Rimu, kjer se je učil pri mojstrih Alfredu Caselli in Goffredu Petrassiju. Pri obeh rimskih glasbenikih si je pridobil toplo priznanje.

Ramovšev prvi korak pred našo glasbeno javnostjo nam je naklonil sledeči skladbi: Suita za klavir. Akademska založba. Ljubljana 1943. Natisnila tiskarna U. Fanfani, Rim. Scherzo za klavir. Na svetlo dala Akademska založba. Natisnili J. Blasnika nasledniki v Ljubljani 1943. Suita za klavir je posvečena spominu skladateljevega učitelja Slavka Osterca, ki je zapustil globoke sledove v skladateljskem snovanju Primoža Ramovša. Ob obeh skladbah razbiramo svojske poudarke Osterčevega glasbenega sloga, ki se uveljavlja pri Suiti v prvih petih stavkih, v Scherzu pa popolnoma. V obeh sklepnih stavkih Suite izstopajo domači, folklorni glasbeni motivi.

Nedvomno predstavljata novi skladbi važen prispevek k samostojnemu glasbenemu ustvarjanju naše mlade generacije. Naj bo njena ustvarjalna smer že kakršna koli, zmerom bomo videli v njenih stvaritvah pozitivne, dragocene glasbene uemtnine, ki naj pomagajo pomnožiti kvalitetno stopnjo, lepe sadove našega samoniklega ustvarjajočega glasbenega prizadevanja. Novi skladbi bodita mlademu nadarjenemu skladatelju podnet k nadaljnjemu uspešnemu skladateljskemu delovanju.

Tragična smrt pod tramvajem

Ljubljana, 7. julija.

V ponedeljek okrog petih popoldne se je pripetila na glavnem hodniku med hotelom »Metropol« in glavnim kolodvorom huda prometna nesreča. Tramvaj je do smrti povozil 45 let starega čevljarskega mojstra Avgusta *Slapničarja* iz delavske kolonije na Cesti dveh cesarjev. Nesrečo je videlo več ljudi. Kolesa priklopnega tramvaja so šla nesrečnežu čez glavo, da je ostal na mestu mrtev. Hitro so obvestili o nesreči reševalce, ki pa niso mogli ničesar ukreniti. S furgonom mestnega pogrebnega zavoda so prepeljali Slapničarjevo truplo na Žale.

Nesreča nikoli ne pride sama, pravi pregovor, in pri tragični smrti Avgusta Slapničarja se je lepo pokazalo, da je to res. Slapničarju je namreč v ponedeljek popoldne umrla hčerka Marija, stara 14 let. Kmalu po njeni smrti sta odšla z ženo v mesto, da bi obvestila o hčerkini smrti mestni pogrebni zavod in poskrbela za njen pogreb. Po opravkih v mestu sta se napotila proti glavnemu kolodvoru, kjer sta se hotela odpeljati na Žale, kjer ima Mestni pogrebni zavod svoj urad. Tramvaj je bil pa že odpeljal s postajališča pred kolodvorom. Slapničar je kljub temu skočil v tramvaj, ko je pa opazil, da žene ni v njem, je skočil zopet iz tramvaja, toda tako nesrečno, da je z glavo prišel pod priklopni voz, pod katerim je našel tragično smrt. Tako hude prometne nesreče so v našem mestu zelo redke, vendar pa bodi ta občinstvu v svarilo, naj ne skače v tramvaje ali iz njih, dokler se ne ustavijo. Pokojni zapušča bolehno vdovo. V Trnovem, zlasti med stanovalci delavske kolonije na Cesti dveh cesarjev, je bil kot marljiv in soliden obrtnik splošno znan in priljubljen.

Beležnica

KOLEDAR

Danes: Sreda, 7. julija: Vilibald.

DANAŠNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Maria Malibran.
Kino Sloga: ... in zvezde gledajo.
Kino Union: Glas krvi.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Mr. Sušnik, Marijin trg 5; Deu-Klanjšček Dia, Cesta Ariele Rea 4; Bohinec ded., Cesta 29. oktobra 31.

Sportni pregled

O najboljših kolesarskih dirkačih

V članku o najboljših kolesarskih dirkačih na svetu, smo pred meseci na prvo mesto postavili kot prvaka med prvaki Italijana Bindo. Ta dirkač izrednih sposobnosti to odlično mesto nedvomno zasluži. Svetovno prvenstvo si je priboril trikrat. V času, ko je še aktivno nastopal, je od leta 1921 do 1933 dosegel nič manj ko 112 zmag. Poleg zmag v dirkah za svetovno prvenstvo so najvažnejši njegovi uspehi v »Krožni dirki po Italiji«, kjer je bil petkrat (l. 1925., 1927., 1928., 1929. in 1933.) prvi. Po večkrat je bil zmagovalec na vseh tako imenovanih klasičnih dirkah Italije. V dirki »Tour de France« je nastopil l. 1930. Ni pa imel sreče, ker je na težki etapi v Pirenejih padel. Razen prvih nagrad je Binda dosegel veliko število drugih in tretjih na številnih mednarodnih dirkah.

Kakor je nedvomno, da pripada na listi najboljših prvo mesto Bindi, tako je težka odločitev, komu pripadajo drugo, tretje in četrto mesto. Zanje pridejo v poštev Italijan Bartali in Belgijca Maes ter Ronsse. Zdi se, da bo Bartali, lanski zmagovalec v »Vojni krožni dirki po Italiji«, še najboljši vreden naslednik Binde. Bartali je med drugim zmagal tudi že v »Tour de Franceu« l. 1938. V krožni dirki po Italiji pred vojno je bil prvi l. 1936. in 1937. Bartali je sodeloval v »Tour de France« tudi l. 1937 in je dolgo vodil s precejšnjim naskokom. V Alpah pa je tako nesrečno padel, da dirke ni mogel več nadaljevati.

Tudi Maes je sodeloval v »Tour de Franceu«. Zmagal je celo dvakrat: l. 1936. in l. 1939. Ko pa je startal v družbi z Bartalijem, je bil ta vedno boljši od njega. Maes je bil rekorder »Tour de Francea«. L. 1939. je izboljšal rekord povprečne hitrosti na uro v tej izredno naporni dirki na skoro 32 km. Maes je mnogokat zmagal na mednarodnih dirkah po Franciji in Belgiji.

Njegov sorojak Ronsse je dosegel dve zmagi v dirkah za svetovno cestno prvenstvo. Bilo je to l. 1928. in 1929. Zmagal pa je tudi na številnih dirkah po Franciji in Belgiji. Tako je bil trikrat zmagovalec na dirki z Bordeauxa v Pariz, na progi, ki meri skoro 600 km. Dvakrat je zmagal na dirkah Pariz—Bruselj in Pariz—Roubaix.

Peti najboljši dirkač na svetu je Francoz Anton Magne. V »Tour de Franceu« je zmagal dvakrat: l. 1931. in l. 1934. Dve leti kasneje je bil drugi. V »Tour de Franceu« je nastopil devetkrat in je bil vsakokrat med prvo desetorico. L. 1936. si je priboril svetovno prvenstvo.

Ugodnosti družinam, ki imajo mnogo otrok

Predstojnik bolgarskega urada za podpiranje družin, ki imajo mnogo otrok, je izjavil, da pripravljata prosvetno in finančno ministrstvo nove ugodnosti za take družine. Učenci in dijaki iz takih družin bodo plačevali znižano šolnino. Za prvega otroka bo treba plačati samo 50%, za drugega 25%, vsi drugi bodo pa šolnine in raznih drugih šolskih pristojbin sploh oproščeni. To bo veljalo tudi za polnoletne otroke. Učenec ali dijak, ki bo hotel uživati to olajšavo, bo potreboval samo potrdilo, da imajo njegovi starši mnogo otrok in da ne zaslužijo letno nad 300.000 levov. Olajšavo bodo uživale take družine tudi pri plačevanju ljudskega posojila, ki ga bodo plačale samo 70% nominalne vrednosti.

Vladimir:

Brivec

Nimam navade govoriti nasprotno, kar mislim in ne oprezovati okrog kočljivih vprašanj kakor mačka okrog vrele kaše. Da bo vsakdo vedel, kako in kaj, povem javno: Nisem brivec!

Zaradi tega sem imel že opravka z raznimi ustanovami, a smo se kaj kmalu sporazumeli in prijateljsko razšli.

Pripominjam naj še: Sovražim brivce!

Vem, da je taka izjava nevarna, vendar upam, da bodo prizadeti brzdali svoja čustva in brali naprej ter se globoko zamislili, preden bi se odločili storiti nepremišljena dejanja, ki imajo, kakor beremo v časnikih, svoj zaključek pred sodiščem in na pokopališču.

Pri skrbnem ogledu uradnih, zaprašenih pairjev, ki mi jih je ljubeznivo tolmačil častitljivi gospod, ker je videl, da kitajščine ne razumem, sem nejzpodbitno ugotovil, da se po mojih žilah pretaka deviška plava kri.

Izmed mojih prednikov do sedmega kolena ni bil nihče v Ameriki in ni nikdar videl pravega zamorca ali zamorke od blizu.

Tudi brivec ni bil nobeden.

Isto sem ugotovil pri morebitni materi svojih namišljenih potomcev.

Kljub temu pa je zamotano strojstvo usode hotelo, da sem v nekakšnem sorodstvu z brivci!

Ko sem se rodil, je v Ljubljani bliskalo in treskalo, da je bil sam hudič vesel. Ker pa je v našem mestu posnemanja vreden običaj, da je treba vsak dogodek proslaviti s pijačo, so se odprle tudi nebesne zatvornice. Istočasno pa je po širom sveta razstresenih bojiščih bliskalo in treskalo, namesto dežja pa je padala toča.

Rodil sem se in že je sledila nesreča! Svoj prvi korak v svet sem storil v brivčevem stanovanju in muhasta usoda je hotela, da se je med plenice zamešal brivski prt in vanj so me lepo zavili...

Tisti, ki so bili zraven in so takrat imeli moja sedanja leta, trdijo, da sem, kdo vé zakaj, tako tulil, da je nevihta utihnila...

In trdijo tudi, — zdaj so se že pozdravili z Abrahamom —, da so rojenice v tistem zgodovinskem trenutku prerokovale, da bom postal brivec!...

Takih znakov še nisem opazil na sebi.

Nasprotno! Od vsega početka sem v bojnem stanju s temi ljudmi.

Že od takrat, ko sem bil kot petletni deček prvič pri brivcu in mi je umil glavo, nakar mi je hotel mokre lase posušiti s strašno električno napravo, ki me je živo spominjala na filmskem platnu tako priljubljenih brzostrelnih pištol čikaških gangsterjev.

Stopil sem v obrambo in se iz strateških ozirov z mokro glavo umaknil iz brivence. Ko sem se iz varnejših postojank previdno ozrl, sem zagledal na pragu brivca, ki me je vabil nazaj in mi v ta namen ponujal sladkorčkov.

Potem so se mi lasje zavihali kakor deklicam, kadar si jih umetno nakodrajo, in brivci so imeli nad mojo glavo največje veselje. V trenutku so ostrigli bujne lase in preden sem se utegnil zavedati, je že bila moja glava ježevi obleki podobna.

Tako glavo imenujemo tudi lobanjo.

Brivcem sem pa prisegel maščevanje.

Kupil sem si ostro britev in komaj čakal, da zrasejo prvi znaki možatosti. Britev je mnogo obetala. Bila je ostra in svetla in, dejal bi, z neomejenim jamstvom opremljena, zakaj prodajalec mi je zagotovil, da me bo preživela.

Zaradi njegove izjave sem igubil spanec, ker imam slabo srce in rahle živce, in me ponoči, kadar ne morem spati, trga revmatizem.

Bril sem se. Ponosno sem stopal mimo brivnic in zanesljivo gledal bele predpasnike. Ne dolgo. Nekega dne bi bil moral pripraviti trskà za v peč. Ker nisem imel potrebnega pri roki, sem uporabil britev in neomejeno jamstvo je šlo rakom žvižgat.

Odtlej sem redna stranka brivcev.

In sem med drugim ugotovil, da so brivci zato na svetu, da nam pripovedujejo stvari, ki nas najmanj zanimajo in da smo ljudje ob nedeljah in zapovedanih praznikih obriti, da nas imajo ženske raje in so v trenutkih, kadar se dogajajo stvari, ki jih drugi ne vidijo, hladnokrvne in tihe.

Brivci se med seboj razlikujejo. Na primer: Stopim v britvnico. Cela baterija bradatih in kosmatih mož!

»Klanjam se!« zatuli brivec. »Prosim, izvolite, čez pet minut boste na vrsti!« In zaškripa z zobmi.

Sedem in natančno preberem vse podlistke dnevnega časopisja preteklega tedna in odmotam tucat zamotanih križank. Potem previdno ustanem in se s primernim kritjem pomikam proti vratom. Kadar je prilika ugodna, smuknem ven...

Poizkusim srečo drugod.

Previdno odprem vrata in pogledam.

Trije brivci se dolgočasijo v kotu. Ko me zagledajo, planejo pokonci kakor lačni psi in v zboru z največjim spoštovanjem rečejo:

»Klanjam se gospod direktor!« Ker ni nikogar, vstopim in se ozrem, da bi videl gospoda direktorja, a ga ni. Na vse pripravljen sedem na ponudeni stol. In brivec je že v svojem elementu.

Rad prisluhnem hrumenju letalskih motorjev in natančno vem, tudi če ne vidim, kdaj leti čez mesto enomotorno, kdaj dvomotorno lovsko letalo, kdaj izvidniško, kdaj bombnik in kdaj strmoglavec ali leteča trdnjava. Še raje pa poslušam hrum motorjev strmoglavca, kadar se navpično spušča proti zemlji in v višini 30 metrov srečno obrne kljun navzgor, in še posebno zavijanje alarmne sirene. Vse to je zame nepopisen užitek, posebno kadar je nebo jasno kakor oko nedolžnega dekleta, ali pa če me sredi noči prebudi iz sna.

Nikakor pa ne trpim takega trušča in letalske bitke v sodobni brivnici.

Sodobni brivec ima vse pripomočke na električni pogon. Škarje, britev, glavnik, milo, vodo, brisačo, puder; tudi možgane.

Vsaka taka naprava pa posnema en tip sodobnega ali nesodobnega letala.

Najprej vzame električni glavnik, ki pri ušesih brni kakor izvidniško letalo znamke »Focker-Woolf«, takoj nato pa ga sestreli lovec »Macchi«, ki mu sledijo jate težkih tromotornih »Capronijev« in »Savoja Marchetti 89«. Nastopijo »Spitfirei«, »Hurricani« in »Rate« ter »Messerschmidti«. Tudi »Sunderlandi« ne izostanejo in druge leteče trdnjave in vmes tulijo sirene ter streljajo protiletalski topovi.

Tisoč bombnikov na jasnem nebu!

S strahovitim truščem padejo tri »Rate« in dva »Sunderlanda« na zemljo in vmes slišim kakor v sanjah:

»Klanjam se, gospod generalni ravnatelj!« Potem: »Klanjam se, gospod šef!« Preden odidem, si ogledam novodošleca«: prvi je dobrodušen kmečki očanec, drugi konjski mešetar z Iga...

In potem mi v glavi brni in grmi brez prestanka tri dni in tri noči. Vmes zatuli tudi sirena in jaz v dobri veri, da je napad, stečem v najbližje zaklonišče...

Ljudje, ki jim rasto brada in brki, mislijo, da so nekateri brivci boljši kakor drugi. V resnici pa so vsi enaki. Zaradi napačnega mišljenja pa imajo nekateri brivci toliko strank, da si na vse načine prizadevajo njih število zmanjšati. In zato jih imajo ostali tako malo, da se v brivnici dolgočasijo. K njim pa zahajajo, kadar zaidejo, sami direktorji, generalni ravnatelji, doktorji, upokojeni generali in grofi...

Ponedeljek je za brivce nedelja. Ta dan sem si izbral jaz. Brivnica je zmeraj prazna in prijazno hladna.

Udobno sedem in rečem:

»Brit in strič! Tu pa tu,« pokažem na vrat in na levo lice, »ne omilite in ne brijte, prosim. Imam izpuščaje.« Brivec si natančno ogleda naznačena mesta in nesramno pretipa.

»Prosim!«

Peneči se čopeč zapleše po obrazu in vratu in milo pokrije nedovoljena mesta dva prsta na debelo. V naslednjem trenutku pa je že britev na delu in izpuščaji izginejo, kakor da

Novo četrtletje „Dobre knjige“

Roman »Nazaj ni poti«, delo sodobne italijanske pisateljice Albe de Cespedes, je naletel tudi med našim občinstvom na nedeljeno priznanje. Z njim je zaključeno spet eno četrtletje »Dobre knjige«, ki si pridobiva od meseca do meseca več prijateljev. Prihodnje tri knjige te odlične zbirke, ki res zasluži ime dobre knjige bodo: v juliju: »Vzhod in zapad«, v avgustu: »Borci proti smrti« in v septembru »Pokojni Matija Pascal«. Prav na kratko lahko povemo o teh knjigah tole:

Luigi Pirandello:

„Pokojni Matija Pascal“

Pisatelj velja za prvaka sodobne italijanske dramatike in literature sploh ter je bil odlikovan z Nobelovo nagrado. Roman »Pokojni Matija Pascal« je njegovo najboljše pripovedno delo in je v številnih prevodih dosegel svetovni sloves. Duhovito spisana zgodba, polna svojevrstnega finega humorja in prave Pirandellove ironije, pripoveduje o nesrečnem človeku, ki je po raznih naključjih in zmotah dvakrat umrl in je bil za ljudi že zlavnaj v grobu, ko je v resnici hodil v sredi med njimi ter doživljal mnoge prečudne zapletljaje svojega življenja. Roman je eno izmed Pirandellovih zgodnjih del, vendar spoznavamo že v njem obrise pisateljeve svojevrstne življenjske zasnove, ki je dobila v njegovih slovečih dramah toliko presunljivih izrazov. Po splošni sodbi je ta roman eno izmed reprezentativnih del sodobnega italijanskega pripovedništva. Prevod je oskrbel Božidar Borko.

Pearl S. Buck:

„Vzhod in zapad“

Nobelova nagrajenka, ki se je s svojimi romani z Daljnega vzhoda tako zelo priljubila tudi našemu občinstvu, prikazuje v svojem delu »Vzhod in zapad« Kitajsko na prelomu. Tudi v tej knjigi eksotizem pisateljici ni namen, niti samo dekoracija. V intimno izpoved mlade, a v starem duhu vzgojene Kitajke, je strnila Pearl Buck svetlobo in sence te skrivnostne dežele Ljubezen čistega srca, ki premaga predsodke preteklosti in prezir novotarjev, je vodilni motiv te plemenite zgodbe. Roman je prevedla Olga Grahorjeva.

Paul de Kruif:

„Borci proti smrti“

Slavni zdravnik, nizozemski rojak, nam v devetih poglavjih pripoveduje življenjske usode mojstrov medicinske vede, borcev proti smrti, tistih mnogokrat pozabljenih junakov zgodovine, ki so z neusmiljenim žrtvovanjem samega sebe tako pomembno in nesebično služili človeštvu. Kakor fantastičen roman se berejo opisi epohalnih odkritij, ki dandanes tolikim ohranjajo življenje in ki jih označujejo večini neznana imena Banting, Minot, Schaudinn, Wagner-Jauregg itd. Knjiga, ki bo po svoji snovi za našo zbirko in za našo javnost velika novost, je napisana brez strokovne prenatrpanosti, s prožnim peresom poznavalca in človekoljuba. Knjiga bo izšla v prevodu dr. Mirka Černiča.

NAROČITE SE NA „DOBRO KNJIGO“!

V zbirki »Dobri knjigi« izide **vsak mesec en roman** in tudi naročnina se **lahko** plačuje mesečno. Knjige se dobe **broširane** ali **vezane** v polplatno in **tiskane** na boljšem papirju. Naročnina znaša:

a) **za naročnike, ki so obenem naročniki »Jutra«, »Slovenskega naroda« ali »Domovine«, mesečno 10 lir za broširano in 20 lir za vezano izdajo;**

b) **za ostale naročnike mesečno 11 lir za broširano in 22 lir za vezano izdajo.**

V podrobni prodaji velja vsaka knjiga 13 lir broširana in 28 lir vezana. Naročniki DK dobe torej knjige **po znatno nižji ceni** in imajo še to ugodnost, **da se** jim dostavljajo knjige na dom, ako pri naročbi izrecno ne sporoče, da **bodo** sami prihajali po nje. Novi naročniki lahko dobe po znižani ceni tudi **dosedanje** romane DK, kolikor so še na zalogi.

Naročnike sprejemajo v Ljubljani uprava naših listov v Narodni tiskarni **in njeni** inkasanti; v Novem mestu pa tamkajšnja podružnica »Jutra« in »Slovenskega naroda«. Iz drugih krajev se lahko naroči »Dobra knjiga« po pošti **na naslov**: Uprava »Jutra«, Puccinijeva 5.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

KINO MATICA

Film o življenju in tragičnem koncu slovite pevke preteklega stoletja

Maria Malibran

Maria Cebotari poje arije iz oper Rossinija in Bellinija. Sijajni igralci: **Rossano Brazzi, Renato Cialente, Tina Lattanzi**

Predstave: ob delavnikih ob **16., 18.30, 20.30**

KINO SLOGA

Po svetovno znanem romanu A. I. CRONINA

„... in zvezde gledajo“

Film rudarjev in velemesta

V glavni vlogi: **Michael Redgrave**

Predstave ob: 14., 16., 18. in 20. uri

KINO UNION

Pretresljiva usoda mladega kmečkega dekleta — Švicarski film, nagrajen na XI. beneški filmski razstavi

Glas krvi

V glavnih vlogah: **Robi Rapp, Petra Marin**

Predstave ob: 16.30, 18.30 in 20.30 uri

DNEVNE VESTI

Počastitev padlih v Redipugliji

V nedeljo je bila na pokopališču v Redipugliji svečana počastitev ob XII. obletnici smrti Aostskega vojvode, ki je bil poveljnik tretje italijanske armade v prejšnji svetovni vojni. Spominskemu slavju je prisostvoval tudi Turinski grof s številnimi predstavniki, ki so se zbrali v bližini oltarja. Svečano cerkveno opravilo je opravil mons. Massa, Turinski grof se je po končani počastitvi delj časa pomudil ob grobu Aostskega vojvode, nakar se je približal navzočnim svojcem padlih, ki se je z njimi zadržal v daljšem, prijaznem razgovoru.

*

— Sanje so mu prinesle 240.000 lir. Iz Brescje poročajo: Poslovodkinji loterijske poslovalnice v ulici Antiche Mura se je predstavil te dni milanski potnik ter ji pripovedoval o čudnih sanjah, ki jih je imel ponoči. Uradnica je povzela iz potnikovih sanj številke 27, 44, 63 in 57, ki jih je potnik stavil na florentinsko loterijo. Plačal je tri lire, ki so se sijajno obrestovale. Zadel je namreč 240.000 lir.

— Slutnja smrti. Josip Doria, ki je bil svojčas pomorski kapitan, je pomagal pri nameščanju sončne zavese pri hotelu Italia v Chioggiji. Vzpel se je po lestvi, ki pa se je prelomila. Nesrečnik je padel z višine na tla in obležal s počeno lobanjo. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer pa je kmalu po prevozu izdihnil. Na lestev se je vzpel s slutnjo bližajoče se smrti. Svojemu tovarišu je namreč dejal, predno je stopil na lestev: »Pojdem gori, toda živ se ne vrnem več.«

— Dvojčka sta pomnožila število njenih otrok na 15. Iz Ferrare poročajo: V Tresigallu živi kmetska gospodinja Ema Ferrari, ki je rodila te dni zdrava dvojčka, ki sta pomnožila število njenih otrok na 15. Mati in dvojčka so čili in zdravi. Vrla mati je dejala po porodu, da hoče še nadaljevati s pomnožitvijo svojega zaroda.

— Dovoljena je prodaja svilenih copat. Iz Rima poročajo: Korporacijski minister je pooblastil pokrajinske korporacijske svete, da smejo dovoliti tvrdkam, ki za to prosijo, prodajo v konfekciji izdelanih svilenih copat, ki so bile svojčas blokirane v zvezi s prijavo, da so jih prodajali po višjih cenah, kakor so bile določene. Teh copat ne bodo smeli prodajati po cenah, višjih od 45 lir (za odrasle) oziroma 30 lir (za mladino).

— Svečan zaključek kulturne sezone italijansko-nemškega združenja. Te dni je bila na zelo slovesen način zaključena kulturna sezona lombardskega odseka italijansko-nemškega združenja v Milanu. Slovesnost je bila v gledališču Olimpia, sklepno predavanje je imel prof. Alfred Cucco, ki je razpravljal o Siciliji kot predzidju evropske civilizacije.

— Vojak je rešil mlado življenje. Sestletna Roza Betti se je igrala v bližini neke ladje ob kanalu Ozzeri v kraju Ponteletto. Padla je v kanal in bi prav gotovo utonila, ko bi ne bil opazil tega kaporal Marino Da Rosa, ki se je takoj pognal v kanal in rešil potapljajočo se deklico. Ljudje, ki so bili ob nabrežju, so reševalcu čestitali. Starši rešene deklice pa so mu dali lepo nagrado. 30-letni posestnik Karol Bandi iz Vicevana je plaval čez reko, da bi prišel na del polja na drugem bregu. Pri tem pa se je verjetno onesvestil in utonil, predno so mu mogli tovariši pomagati.

— Nov alpski vodniki. Iz Bolzana poročajo: Odbor »Alto Adige« ter bolzanski odbor F. I. S. I. sta organizirala posebne izpite, namenjene bodočim alpskim vodnikom ter nosačem. Izpiti so bili precej strogi. Od 24 kandidatov je deset prestalo izpit z uspehom. Ostalih 14 je bilo odklonjenih.

— Novi komisar sindikata lepih umetnosti. Za komisarja sindikata lepih umetnosti je bil imenovan Felice Carena, ki je med najodličnejšimi italijanskimi umetniki. Rojen je bil 13. avgusta 1879 v Turinu. Posečal je slikarsko šolo Jakoba Grosso na akademiji Albertina. V Rimu je dozorel v enega najmočnejših italijanskih umetniških tvorcev. Zaslovel ni samo v Italiji, ampak tudi preko italijanskih meja. Za svoje zasluge na umetnostnem torišču je bil imenovan leta 1933 za italijanskega akademika. Med prejšnjo svetovno vojno se je Carena odlikoval kot topničar v bojih pri Asiagu. Po vojni je bil imenovan za profesorja slikarstva na Kr. Akademiji lepih umetnosti v Florenci, ki ji predseduje. V Florenci je posvetil svoje sposobnosti sindikalni organizaciji umetnikov in je umel zlasti pritegniti v krog ustvarjajočih likovnih umetnikov predstavnike mlajše umetnostne generacije, ki ga občuduje in obožuje. Dosedanjemu komisarju Antonu Marainiju so bile poverjene druge važne naloge v italijanskem umetnostnem življenju.

— Papež na Petrovem grobu. V ponedeljek zvečer se je pomudil papež Pij XII. na Petrovem grobu v vatikanski baziliki. Ta obisk je vakoleten in tradicionalen. Zatem je blagoslovil nadškofovske plašče, ki so pripravljeni za nove nadškofe, ki so že zbrani. Sledila je blagoslovitev posvetilnega kamna cerkve sv. Evgena, ki bo zgrajena v proslavitev škofovske 25-letnice papeža Pija XII. Kamen je bil izkopan iz izkopanin, ki so v neposredni bližini groba sv. Petra. Papežev obisk je trajal od 19.40 do 20.30.

— Neznan utopljenec v Tiberi. Pri Aqui Acetosi v Rimu so našli truplo neznanega utopljenca, starega okoli trideset let. V vodi je bil več dni. Verjetno je utonil za posledicami srčne kapi.

— »Tretji dinamizem vojne poezije.« V knjižnih sobanah v tiskovnem krožku v Rimu je bil poseben večer, posvečen Neaplju, pod geslom »Tretji dinamizem vojnih poezij«; organiziral ga je sindikat avtorjev in pisateljev. Rimski »Messaggero« poudarja, da ni mogla »pohabljena prestolnica« dobiti močnejšega pesniškega in vojnega poudarka, kakor je bil izražen v futurističnih besedah Marinettija, Alberta Vivianija in P. Bellanove.

— Zadrugar. Julijska številka »Zadrugarja«, glasila Nabavljalne zadruge železničarjev Ljubljanske pokrajine, objavlja poročilo o občnem zboru zadruge. Poročilo kaže, da je zadruga kljub vsem težavam tudi lani uspešno delovala. Nekaj prostora je posvečenega, kakor stalno, tudi malemu gospodarstvu; nudijo nasvete perutninarjem in drugim rejcem nasvete za delo.

— Italijansko-japonska kulturna manifestacija. Iz Genove poročajo: V Verdijevem gledališču Nervi je bila ob navzočnosti oblastvenih predstavnikov manifestacija italijansko-japonskega prijateljstva. Japonski generalni konzul je zatem prečital pozdravno poslanico japonskega veleposlanika genovskemu prebivalstvu. Ob skepu je bilo predavanje prof. Rema Centolanija o Italiji ter Japonski. Sledilo je predvajanje poučnih japonskih posnetkov.

— Nesreče. V ljubljanski bolnišnici so iskali zdravniške pomoči naslednji ponesrečenci: Edvard Ileršič, 12-letni sin delavca iz Unca, si je pri padcu z lipe zlomil obe roki. — Milan Radelj, 4-letni sin trgovskega poslovodje iz Ljubljane, se je pri padcu pobil na glavi. — Janez Kavčič, 4-letni sin delavca iz Tomačevega, je padel pod voz in je notranje ranjen. — Neža Bizjan, 80-letna žena čevljarja iz Ljubljane, si je pri padcu zlomila levico. — Jožefa Mihevc, 3-letna hči krojača iz Logatca, si je pri padcu na stopnicah zlomila desnico. — Ana Smrekar, 8-letna hči posestnika z Javoja, si je pri padcu zlomila desnico.

IZ LJUBLJANE

—lj **Dež na dež.** Suše se nam res ni treba bati; niti treh dni po vrsti ni več lepih. Čim smo se v nedeljo začeli veseliti lepega vremena, je začel pihati jug, ki pri nas navadno pokvari vreme. Po plohi v ponedeljek zvečer se je zdelo, da se bo vreme zopet vsaj za nekaj časa izboljšalo, a včeraj je ostalo soparno, nebo je pa bilo zamreženo. Maksimalna temperatura je dosegla včeraj 27.7°, kar je sorazmerno mnogo, ker je bilo precej oblačno. Zračni tlak je močno popuščal in davi je bil tako nizko kakor že več mesecev ne. Znašal je 752.5 mm. Minimalna temperatura je znašala 17.8°; bila je torej nenavadno visoka, kar je značilno za južno vreme. Davi je bilo močno oblačno in ob 8.30 je začelo močneje deževati.

—lj **Nagrajeni najmarljivejši učenci na trgovski strokovni šoli** Združenja trgovcev v Ljubljani. 30. junija je bilo zaključeno šolsko leto na trgovski strokovni nadaljevalni šoli Združenja trgovcev v Ljubljani. Ob tej priliki je bila priredena mala slovesnost. Ravnatelj šole R. Gruden je pozdravil navzočnega predsednika šolskega odbora A. Verbiča in profesorski zbor in naslovil je lepe besede na učence. Ljubljanski trgovci so tudi letos po tradiciji obdarovali najmarljivejše učence, in sicer z denarjem ali knjigami. Darila je razdelil predsednik šolskega odbora A. Verbič. Najmarljivejša učenka tretjih razredov je bila Ivanka Černič (učenka III. b razreda); prejela je od združenja 500 lir. Razen tega so bile obdarovane še številne učenke in učenci z darili trgovcev. Knjige so darovale ljubljanske knjigarne. — Na koncu letošnjega solskega leta je bilo vpisanih 48 učencev in 81 učenk (skupaj 129). Sposobnih je bilo 80%. Popravni izpit ima skupaj 18 učencev in učenk. Zaključni izpit je položilo 20 učencev in 37 učenk.

—lj **Islandski ribič** je najboljši roman znanega francoskega romanopisca Pierre Loti-ja. Pisatelj slika z živo besedo zanimivosti pomorskega življenja, opisuje pestrosti eksotičnega življenja in mojstrsko obravnava problem ljubezni in ženske zvestobe. Znameniti roman je prevedel v slovenščino g. **Vladimir Levstik** in je delo pravkar izšlo v založbi **knjigarne Tiskovne zadruge, Šelenburgova 3.**

—lj **Burgundec belo, valpoličela rudeče, barbera črno, muškat sladko vino toči gostilna »Lovšin«.**

Sprememba seznama točk za otroške oblačilne predmete

Smatrajoč za umestno, da se dodajo in spremenijo nekatere postavke tabel A in B, ki sta priloženi naredbi Visokega komisarja o novih predpisih za porazdeljevanje tekstilnih izdelkov in oblačilnih predmetov z dne 1. novembra 1942-XXI. štev. 203, je Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino izdal naslednjo naredbo, ki je objavljena v »Službenem listu« 16. t. m. in je stopila v veljavo na dan objave.

V tabeli B, kjer so navedeni izdelki, ki niso vezani na izkaznice sta črtani postavki »Oblačila (izdelana) za novorojenčke« in »Na roko vezene tkanine, če je vezena več kakor polovica njih površine.«

Tabeli A je dodana nova skupina III.a, ki velja za **oblačilne predmete za otroke do enega leta** (izvzemši pletenine in nogavice). Ta skupina III.a vsebuje naslednje postavke: 1) **obleka** ali kostumček dolžina do 40 cm, 10 točk z arabskimi številkami; 2) **površniki** za otroke, dolžina do 40 cm, 12 točk; 3) **plaščki** z oglavnico, dolžina do 60 cm, 12 točk; 4) **životci**, dolžina do 30 cm, 3 točke; 5) **spodnje obleke**, I. in II. velikosti, dolžina do 40 cm, 4 točke; 6) **srajčke** I., II. in III. velikosti, dolžina do 29 cm, 1 točka; 7) **spodnje hlačke**, dolžina do 22 cm, 1 točka 8) **čepice** (avbice) 1 točka; 9) **obvojnica** 10 točk; 10) **podbradniki** (po dva) 1 točka; 11) **povoji** iz ripsa ali pikeja: a) širine 10 cm, dolžine 1.5 m, 2 točki, b) širine 15 cm, dolžine 3 m, 3 točke; 12) **vrhnji povoj**, dolžina do 90 cm, 12 točk; 13) trioglate **pl'enice** iz mehkega blaga s stranico 70 cm, 1 točka; 14) kvadratne **plenice** s stranico 70 cm, 1 točka; 15) **podloge** zoper vlago s stranico 70 cm 2 točki (vse točke z arabskimi številkami).

V oddelku »IV. Pletenine in nogavice« se dodajo naslednje postavke: 4) nogavičke za novorojenčke (dolžina stopala do 13 cm) trije pari 1 točka z arabskimi številkami; 5) rokavičke za novorojenčke 1 par 1 točka; 6) čeveljčki za novorojenčke 1 par 1 točka.

V oddelku »III. Oblačilni predmeti za otroke od 1. do 4. leta« se spremenijo predpisane dolžine pri naslednjih predmetih za otroke: 1) obleka v enem samem kosu: dolžina od 41 do 60 cm; 3a) zimske suknje in površniki: dolžina od 61 do 65 cm. b) plašči: dolžina od 61 do 65 cm; 4) srajce: dolžina od 30 do 60 cm; 5) spodnje hlačke: dolžina od 23 do 26 cm.

V oddelku »V. Konfekcionirano hišno perilo in predmeti za opremo« se postavka 6. spremeni takole: prevleke za blazine: a) 30×43 cm 3 točke z arabskimi številkami. b) ostale 8 točk.

Zatirajmo muhe!

Ljubljana, 7. julija.

Po članku, ki smo ga včeraj objavili o muhah kot raznašalkah nevarnih nalezljivih bolezni, opozarja mestni fizikat vse prebivalstvo, naj iz javnih zdravstvenih ozirov vestno zatira muhe, kjerkoli le more. **Posebno pa prosi tudi šolska vodstva, naj vsej mladini predočijo veliko važnost zatiranja mušje nadlege.**

Hlevi, svinjaki, zajčniki in kurniki, predvsem pa še nepokrita gnojišča, smetišča in kompostni kupi gotovo privabljajo muhe, kjer se najhitreje zarede in razmnože, da postanejo neprijetna in večkrat nevarna nadlega okolice.

Ljubljansko mestno poglavarstvo je že s posebno uredbo za varstvo snage in higiene v »Službenem listu« dne 24. oktobra l. 1936 prepovedalo nesnažna dvorišča in nepravilno, za zdravje nevarno rejo mali živali. Za prestopke te naredbe mestno poglavarstvo lahko vsakogar kaznuje z občutno kaznijo.

V današnjih izrednih razmerah pa moramo še posebno odstraniti prav vse vzroke, da bi muhe mogle širiti nalezljive bolezni, saj snage ni nikdar ni nikjer dovolj.

Mestno poglavarstvo sicer pozdravlja vnemo in tudi podpira rejce, ki z rejo malih živali pomagajo družini do boljše prehrane, vendar pa morajo te živali rediti tako, da se nikakor ne morejo zarediti muhe.

Organi mestnega poglavarstva bodo strogo nadzorovali snažnost dvorišč in vrtov, predvsem pa hlevov, svinjakov, zajčnikov, kurnikov itd. Prepričani smo, da bo zavest odgovornosti napram skupnosti in disciplina prebivalstva preprečila kazni in druge sicer potrebne oblastvene ukrepe.

Pri zatiranju muh bo pa mestni fizikat tudi sam pomagal in bo v ta namen v II. nadstropju Mestnega doma **brezplačno delil sredstvo za uničevanje muh ter dajal** tudi potrebna navodila vsak delavnik od 8. do 11. dop. S tem sredstvom se muhe, ki jih privabljajo živali in njih odpadki tudi v sicer snažnih hlevčkih, zanesljivo uničijo ali se njihovo število tako zmanjša, da ne motijo več okolice. **Prinesite s seboj steklenico!**

Naznanite mestnemu fizikatu zbirališča muh!

Iz pokrajine Trieste

— Na polju slave je padel na sicilskih tleh Vili Richtzenhain, poveljnik skupine Hitlerjeve mladine v Triestu. Bil je na vzhodnem bojišču, nakar je bil prideljen nekemu oddelku v Siciliji, kjer je sedaj našel smrt.

— Zlata maša mons. Furlana. V župnijski cerkvi pri Sv. Križu je daroval mons. Andrej Furlan svojo zlato mašo. Mons. Furlan pojde v pokoj in se bo nastanil kot domači duhovnik pri knezu Windischgrätzu v gradu Villa del Nevoso.

— Ljudsko gibanje. Dne 3. julija je bilo v Triestu 12 rojstev, 6 smrtnih primerov in 9 porok.

— Predavanje in pridiga o italijanskih vojnih ujetnikih. V soboto je predaval fra Gnepro v dvorani Dantejevega liceja v Triestu o junaški veri italijanskih ujetnikov. V svojih izvajanjih je konkretno opisal prizore, ki jih je sam doživel. V nedeljo pa je pridigal v cerkvi sv. Antona novega o tolažilni veri v koncentracijskih taboriščih. Omenjal je, da je srečal v teh taboriščih mnogo triestinskih sinov. Po končani pridigi je sprejemal svojce ujetnikov, ki jim je dajal pojasnila o svojcih - vojnih ujetnikih.

— »Lucija Lamermoorska« v Politeama Rossetti. Te dni bodo uprizorili na odru Politeama Rossetti opero Gaetana Domizettija »Lucija Lamermoorska«. Sodelujeta odlična solista sopranistka Klara Bergamini in tenor Mario Filippeschi. Orkester vodi Ferruccio Apolonio.

»Zimski večer« v gledališču Cavalini. Na odru Dopolavorovega gledališča Cavalini v Triestu uprizarjajo te dni veseloigro Sigfrida Geyerja »Zimski večer«.

— Ponesrečenci. Desno nogo si je zlomil med delom 21letni delavec Morena Mauro. Med vožnjo na tramvajski progi 3 se je ponesreči 41letni Filip Nardin iz ulice Marco Polo 4. Ima poškodbe na desnem kolenu. Desno nogo si je zlomila pri padcu 72letna gospodinja Marija Cerne. Vsi trije so se zatekli v triestinsko bolnišnico.

— 60letnica planinskega društva. Letos poteče 60 let od ustanovitve planinskega društva, ki se je pretvorilo po l. 1918. v tr estinski odsek italijanskega alpinističnega središča.

— Smrten padec s kolesa. Žalostna smrtna nesreča se je pripetila na cesti v Zaule. 19letni dijak Jurij Cavalieri iz ulice Genova 3 se je peljal s kolesom, ko je na nekem ostrem ovinku padel in obležal na cesti. Posledice ne bi bile usodne, ko ne bi bil ob istem č su pri rvel neki avto, ki je povozil nesrečnega Cavalierija, ki so ga prepeljali v triestinsko bolnišnico, kjer pa je kmalu po prevozu izdihnil za usodnimi poškodbami. V bolnišnico se je zatekla tudi 75letna gospodinja Ida Pirrano, ki si je pri padcu zlomila desno nogo.

GLEDALIŠČE

DRAMA

Sreda, 7. julija, ob 19.30: **Jesen**, Red A. Zadnja uprizoritev.

Četrtek, 8. julija: Zaprto (Generalka).

OPERA

Sreda, 7. julija, ob 19: **Dežela smehljaja**, Opereta, Izven. Zelo znižane cene od 20 lir navzdol.

Četrtek, 8. julija, ob 19: **Prodana nevesta**, Red Četrtek.

Petek, 9. julija: Zaprto.

Sobota, 10. julija, ob 19: **Mrtve oči**, Premiera, Red Premierski.

*

Sprememba opernega repertoarja. Zaradi obolelosti gospe Poličeve je moralo vodstvo Opere spremeniti repertoar za sredo, 7. t. m. Namesto operete »Tiha voda«, ki je bila na sporedu za red Sreda, bo uprizorjena opereta »Dežela smehljaja« izven abonmana, po zelo znižanih cenah od 20 lir navzdol.

Iz Novega mesta

— Dvomesečni tečaj iz stenografije in strojepisja po desetprstnem sistemu, otvori Enoletni trgovski tečaj 12. julija. Pojasnila in prijave pri vodstvu.

Radio Ljubljana

SREDA, 7. JULIJA 1943-XXI

12.30: Poročila v slovenščini. 12.45: Lahka glasba. 13.00: Napoved časa; poročila v italijanščini 13.10: Poročilo Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenščini. 13.12: Orkester vodi dirigent Petralia. 14.00: Poročila v italijanščini. 14.10: Koncert Malega orkestra, vodi dirigent Lesjak. 15.00: Poročila v italijanščini. 17.00: Napoved časa; poročila v italijanščini. 17.15: Koncert violinistke Francke Rojec-Ornikove; pri klaviriu Marta Bizjak-Valjalo. 17.35: Koncert pianistke Lilije Carajan in sopranistke Giovanne Leuzzi. 19.00: »Govorimo italijansko«; poučuje prof. dr. Stanko Leben. 19.30: Poročila v slovenščini. 19.45: Politični komentar v slovenščini. 20.00: Napoved časa; poročila v italijanščini. 20.20: Pomlad ... večna pomlad — fantazija; vodi dirigent Petralia 21.00: Koncert Adamičevega orkestra 21.30: Klasični orkester vodi dirigent Manno. 20.00: Predavanje v slovenščini. 22.10: Orkester Cetra vodi dirigent Barzizza. 22.45: Poročila v italijanščini.

ČETRTEK, 8. julija 1943-XXI

7.30 Pesmi in napevi — 8.00 Napoved časa, poročila v italijanščini — 12.20 Plošče — 12.30 Poročila v slovenščini — 12.45 Komorna glasba — 13.00 Napoved časa, poročila v italijanščini — 13.10 Poročilo Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenščini — 13.20 Prenos za Nemčijo — 14.00 Poročila v italijanščini — 14.10 Koncert Radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Šijanec: Lahka glasba — 15.00 Poročila v slovenščini — 17.00 Napoved časa, poročila v italijanščini — 17.15 Venček pesmi — 19.30 Poročila v slovenščini — 19.45 Politični komentar v slovenščini — 20.00 Napoved časa, poročila v italijanščini — 20.20 Pripombe k dogodkom — 20.40 Lirična prireditev družbe EIAR: Cilea, Gloria; v odmoru: predavanje v slovenščini — 22.30 Pisana glasba — 22.45 Poročila v italijanščini.

Maksimalni cenik

Maksimalni cenik štev. 9, ki velja po naredbi Visokega komisarja za Ljubljansko pokrajino od 10. aprila t. l. naprej, določa za mestno občino ljubljansko naslednje cene na drobno (z vštetо trošarino):

1. Kruh iz enotne moke v kosih do 400 g 2.30 lire, v kosih od 400 do 1.000 g 2.20 2.30 lire, v kosih od 400 do 1.000 g 2.20 lire; **testenine** iz enotne moke 3.90 lire za kg; **enotna pšenična moka** 2.70 lire; **enotna koruzna moka** 2.20 lire; **riž** navadni 2.70 lire; **fižol** 6 lir za kg.

2. Jedilno olje (olivno) 14.70 lire za liter; **surovo maslo** 28.40 lire za kg; **slanina** sotjena 19 lir za kg; **mast** 17 lir za kg.

3. **Kis**, 4% vinski 6.35 lire za liter.

4. **Mleko** 2.50 lire za liter; kondenzirano mleko v dozah po 880 g 15.90 lire za dozo, v dozah po 385 g 7.55 lire za dozo.

5. **Sladkor:** sladkorna sipa 8.25 lire za kg, v kockah 8.35 lire.

6. **Mehka drva**, razžagana, franko skladišče trgovca v Ljubljani 33.60 lire za stot; mehki roblanci (žamanje), približno 1 m dolgi, franko mestno skladišče 40 lir za stot; **trda razžagana drva** 40 lir za stot; **enotno milo**, ki vsebuje 23—27% kisline, 4.10 lire za kg.

MALI OGLASI

PREMOG DRVA
I. Pogačnik
LJUBLJANA
Bohoričeva ulica 5
Telefon 20-59

ALI RES SE NE VESTE,

da vam oglas v »Slovenskem Narodu« odvzame vse Vaše skrbi? Če iščete službo ali stanovanje, če želite karkoli kupiti, se obrnite na oglasni oddelek »Slovenskega Naroda«, ki Vam bo s cenenim oglasom izpolnil želje.

Od vrta zopet k naravi

Knjiga o vrtovih in vrtni umetnosti — Parki, vrtovi in naši javni nasadi

Ljubljana, 7. julija.

Nedvomno nismo še nikdar govorili toliko o vrtovih kakor dandanes; toda govorimo predvsem o obdelovanju vrtov. Ko govorimo o vrtovih, mislimo predvsem na »zelenjadne vrtove«. O vrtni in vrtnarski umetnosti zdaj meščani ne razmišljajo mnogo, pa tudi knjig o nji ne jemljejo v roke. Mnogi so preuredili vrtove ob »vilah« v griede za zelenjavo. Marsikje lahko opazimo v neposredni soseščini eksotičnih okrasnih rastlin fižolove preklje in nasade paradižnikov. Žal pa nihče ne govori o lepoti in poeziji zelenjadnih vrtov; v tem zdaj še ni mogoče odkriti umetnosti. Vrtna umetnost pa ima že svojo zgodovino. Soznačnica za vrt bi lahko bila — kultura, kajti vrt je lahko postal to, kar je, ne le navadna obdelana zemlja, z razvojem kulture, ne le zgolj civilizacije. Kakor se je človek na višji kulturni stopnji začel odvračati od narave, tako se zopet vrača k nji po vrtu. Za razvoj kulturnega življenja človeka ni menda nič značilnejšega kakor razvoj vrta in vrtne umetnosti. Toda prepustimo besedo strokovnjaku, ing. Cirilu Jegliču, ki je napisal knjigo o vrtovih in vrtni umetnosti. V tej knjigi, okrašeni s številnimi slikami, se čitatelj ustavi ob mnogih izvirnih mislih; knjiga je pisana z nekim posebnim pesniškim navdihom. Napol esej je, napol filozofska razprava o vrtovih; iz nje pa diha predvsem velika ljubezen do vrtov in narave, do rastlinstva in lepote. Tu in tam pisec sicer zaide malo v sarkazem in začne vpletati med jezik, ki bi ga lahko imenovali skoraj pesniškega, samonikle ali prosto zveneče domače besede, v splošnem pa pripoveduje v zanosu umetnika, ki mu vstaja pred duhovnimi očmi slika prave umetniške stvaritve — vrt, kakršen bi naj bil in kakršnih ni mnogo. Naj ob tej priliki opozorimo na nekatere misli iz knjige o vrtu in vrtni umetnosti.

Vrt, priča človeške kulture

Pisec se ne spušča v pusto opisovanje zgodovine nastanka in razvoja vrta, ugotavlja pa, da je vrt priča prve človeške kulture: prva človeška ultura je rasla iz vrta. Vrtovi nam dajejo hrano za telo in duha, iz vrtov nam pronica v ožilje tudi zdravje za srce, pravi pisec. — Kaj je prav za prav vrt? »Vrt je ograjeno zemljišče, ki ga človek oskrbuje s posebnim negovanjem«, opredeljuje vrt pisec. Sicer se pa vrtnarsko pridelovanje po samem predmetu kulture ne razlikuje tako strogo od poljedelstva. — Na prvih vrtovih so ljudje gojili rastline, ki so jih cenili zaradi zdravilnih in skrivnostnih moči. — Zametek dandanašnjega vrta je pa bil gredica, ki je na nji človek posadil rastline predvsem zaradi njihove lepote. Pozneje so se začeli razvijati vrtovi pri stalno naseljenih kmečkih prebivalcih in so očitovali čedalje višjo kulturno stopnjo. Pisec pravi, da duhovne korenine kmečkega vrta poganjajo iz materializma in idealizma. Iz oblike kmečkega vrta in načina, kako človek na tem vrtu ravna z rastlinami, govori že kmečki ponos, zavest moči gospodarja. Kmet tudi že začenja posegati v naravo ter daje rastlinam nasilne oblike.

Meščanski vrt — Arhitektonski vrt

Tudi meščana vodijo pri ustvarjanju vrta podobni nagibi kakor kmeta, tako da bi lahko pojem kmečkega vrta raztegnili tudi na marsikateri meščanski vrtič, kajti glavni namen obdelovanja in urejevanja vrta je, da nudi lastniku čim več tvarnih koristi. Med takšne vrtove bi bilo treba uvrstiti tudi »domače« vrtove po industrijskih vrtovih, vrtove, ki predvsem olepšujejo dom. — Preprosti začetniški vrtovi kažejo človeka v sožitju z naravo kot nji poslušnega gospodarja, ki prejema darove iz naročja narave kot plačilo za trud; odnos človeka do vrta se pa spremeni pod vplivom civilizacije in kulture. — Tako je nekaj drugega arhitektonski vrt in stavbno zasnovani vrt sploh. V njem se kaže stremljenje človeka, da bi s sredstvi arhitekture zavladal nad naravo. Pri takšnem vrtu, urejenem po stavbnih načeli, nastopa človek kot neodvisen gospodar nad naravo: gospodovalno ureja prirodne stvari v idealističen red in v pravilne trpežne oblike. To je človek, ki je urejal vrtove v Babilonu in starem Rimu. Toda ista miselnost je vodila tudi umetnike, ki so oblikovali znamenite renesančne in baročne vrtove v Evropi, predvsem v Italiji in Franciji do srede 18. stoletja. Razumljivo je, da so v času, ko je arhitektura duhovno vladala vsem umetnostim, zmagoslavno prodirala stavbna načela tudi v vrtno umetnost. Značilno za arhitektonski vrt je, da je glavno njegova oblika ter da so rastline le oblikovalno in krasilno sredstvo.

Ime našega Tivolija

Pisec omenja med slovitimi vrtovi tudi znamenito vilo d'Este z vrtom Tivoli. — Označuje ta vrt ter pravi, da so italijanski renesančni vrtovi svetlejši ter bolj vedri kakor francoski baročni, zgodovinski vrtovi italijanske renesance iz 16. in 17. stol. pa imajo še poseben čar, ki ne izvira le iz skladne spojenosti arhitektonskih elementov. Pisec pravi, da se mu zdi skoraj zanesljivo, čeprav je premalo poučen iz zgodovine, da je bivši ljubljanski Podturen, ki ga je hotel olepšati, kakor navaja dr. J. Mal, že Radecki (Radecki je dobil kot priznanje cesarja v dar podturensko graščino), dobil ime Tivoli zaradi spominov na solnčni Tivoli pri Rimu.

Nazaj k naravi!

Tudi v zgodovini razvoja vrta se je uveljavilo stremljenje vrnitve k naravi. V 18. st. se je pojavil upor proti nasilni miselnosti fevdalnih arhitektonskih vrtov — izraz tega je »angleški park«. Nagel razvoj znanosti je prinesel nove nazore, kar se je pokazalo tudi v razvoju vrta. Ljudje so zopet bolj vzljubili naravo in začeli so prenašati drage podobe iz narave v parke in vrtove. Pisec omenja nekaj primerov takšnih vrtov, odnosno parkov v sliki ali besedi. Kot primer velikopoteznega angleškega parka je zagrebški Maksimir, ki ga je začel ustvarjati v prvi polovici prejšnjega stoletja škof Vrhovec. Angleški vrtni slog je pa začel kmalu propadati in začelo se je razvijati »krajinastvo« v vrtni umetnosti po vsej sili, zavladala je lažniva romantika. Da so pa ljudje končno spoznali pravo pot iz zmede nejasnih pojmov, kako je treba vrt oblikovati, so mnogo pripomogli nekateri zgolj znanstveni vplivi. Velik vpliv so imeli botanični vrtovi. Floristična geografija je raziskala, kjer so razširjene posamezne rastlinske vrste in katere se v naravi družijo. Ekološka geografija pa raziskuje razloge, zakaj so določene rastlinske vrste, vezane na različno podnebje in tla. Nastala je nova veda — rastlinska sociologija. Ekološko in sociološko raziskovanje rastlinskega življenja v naravi pa nudi vrtnemu oblikovalcu dragocene migljaje in mu kaže novo pota do spoznanj. Tako je znanost začela vplivati na oblikovanje vrtov. Toda, naglaša pisec, ne smemo misliti, »da vrelo umetnosti dobiva svojo čudovito moč iz globokih zakladov strokovnega znanja. Goethe ni bil izučen vrtnar, vendar njegov park v Weimaru lahko prištevamo med najboljše, kar jih je ustvaril naravski vrtni stil 19. stoletja.« Nekoliko dalje pravi pisec: »Ni recepta za dobro pesem in pesem vrta mora priti iz srca, ki ta vrt doživi. Naravoslovec nam bistrovidno, a s hladno neosebno znanstvenostjo tolmači in razčlenja snovno gradivo vrta, prav tako nam estetika le razloži oblike, pojasnjuje lepotne zakonitosti; dušo, rast in življenjski ritem mora vrtni umetnini vdihniti stvarjalec sam.«

Tako pisec prehaja k sami vrtni umetnosti. Razčlenja oblikovalne nagibe in se poglablja v bistvo prave vrtne umetnosti, govori o razliki med oblikovalcem vrta, umetnikom in ustvarjalcem drugih trpežnejših, nespreminjajočih se umetnin, išče odgovor na vprašanje, kaj hočemo v današnjem vrtu in pravi, da sedanja vrtna umetnost smotrno izbira in spaja prvine arhitektonskega in naravskega (prirodnostnega) vrtnega sloga — v iskrenem sožitju z drugo umetnostjo. Tako je v sodobnem vrtu zopet oživela čista, še globlja ljubezen do narave. — K nekaterim piščevim mislim se še povrnemo.

Sicilska torpedna letala se pripravljajo na pot: Proučevanje smeri

Steklo se uporablja vedno bolj

Iz njega izdelujejo celo volno in bombaž, ki igrata važno vlogo v industriji

Steklo je nastopilo v sodobni proizvodnji svojo zmagovito pot in vse bolj izpodriva druge surovine. Nemalo je sirovin, ki so se morale umakniti steklu. Velika prednost stekla je namreč v tem, da sloni na predelavi sirovin, ki jih imamo v Evropi v malodane neizčrpnih množinah. Zanimiva je zgodovina uporabe stekla. Vleče se skozi vso kulturno in civilizacijsko zgodovino ne le Evrope, temveč tudi Prednje Azije. Znano je, da so poznali narodi steklo že najmanj pred 7.000 leti. V pozorni obliki pa so ga uporabljali že v Kristusovem času. V rimski in rani germanski dobi so igrale steklene posode precejšnjo vlogo. Zanimivo je, da so uporabljali v srednjem veku steklo samo za cerkvena okna, ki so bila okrašena s prelepimi slikarijami. Še v Lutrovem času je bilo le malo zasebnih hiš, katerih okna bi imela prozorno steklo. Ljudje so si pač pomagali kakor so vedeli in znali.

Uporaba in predelava stekla pa je napredovala v naslednjih stoletjih tako zelo, da lahko govorimo zdaj o »stekleni dobi«. Danes se nam zdi povsem naravno in samo ob sebi umevno, če se vozimo z vlakom, pa si skozi steklena okna ogledujemo lepoto pokrajine, mimo katere drvimo. Stopamo v hišo in se vzpenjamo po stopnicah, pa se ne oprijemljemo samo lesene ograje, temveč tudi ograje iz takozvanega varnostnega stekla. To steklo ima posebno svojstvo, da se ne lomi in da ne more postati zaradi tega nevarno. V moderni stanovanjski hiši so pa tudi mnogi drugi predmeti iz stekla. Stene med sobami so ponekot steklene, prav tako tudi vrata, plošča na stolih, omarah itd. Velike površine so sestavljene iz steklenega železo-betona, ki daje prostoru neko pritajeno mirno ter enakomerno svetlobo. Pa tudi vse zunanje vodovodne naprave so lahko iz stekla; po sodobnih kleteh pa najdemo tudi velike steklene sode.

Steklo stopa na mesto številnih drugih sirovin, zlasti lesa, kovine, jekla ter litega in kovanega železa. Tehnika pa je danes tudi že toliko napredovala, da lahko zamenjuje steklo za snovi iz vlakenc. Tako poznamo stekleno volno, ki igra zelo važno vlogo. Pod splošnim pojmom »steklenih vlakenc« razumemo danes vse vrste niti iz stekla. Po načinu pridobivanja razlikujemo stekleno tkivo, stekleno volno in stekleni bombaž. Najpreje so izumili stekleno tkivo, obstoječe iz zelo tankih svili podobnih steklenih nitk v premeru 0,01 do 0,02 mm. Prava steklena volna se pridobiva prav za prav že v samih tvornicah stekla tako, da se na tekoče steklo pušča para pod zelo visokim pritiskom, ki lahko ob zračni primesi tekoče steklo tako stanjša, da dobimo steklene niti v premeru 0,007 do 0,002 mm. Tako izdelani stekleni bombaž se lahko uporablja za naslanjače in drugo pohištvo. Stekleni bombaž se zdaj mnogo uporablja zlasti za izolacije, ker je slab prevodnik toplote. Lahko pa uporabljamo stekleni bombaž tudi za tapeciranje vrat, da se skozi nje ne slišijo glasovi. Steklena nit ne gori, pač pa se naglo topi. Zaradi tega se ne morejo steklene niti uporabljati v dotiki z vročimi predmeti. Nadalje ima steklena nit še to prednost, da ne reagira na vlago. Zato ji vlaga ne škoduje. Če se pa le prime nekaj vlage, je treba steklene niti pred njo zaščititi. Steklene niti so brez vsakega vonja, lahko jih režemo z navadnimi škarjami ali nožem.

Naj omenimo še tako zvane ruberoidne proizvode, kot izvrstno izolacijo za stene, žice itd. V zadnjem času se je zelo povečala možnost izdelovanja steklenih mozaikov v nasprotju s kamenitimi, saj nudi stekleni mozaik neomejeno možnost uporabe najrazličnejših barv. Toda slika slino napredujoče tehnike stekla, bi ne bila popolna, če ne bi omenili možnosti izdelave cele vrste glasbil iz stekla ter optičnih stekel. Schot in Zeis so najzaslužnejši možje za razvoj tehnike stekla. Svoj sloves so si pridobili z znamenitimi deli v mestu Jeni. Z raznimi primesmi setkla se je namreč po dolgoletnem napornem delu posrečilo zboljšati vse vrste stekla za očala, mikroskope in teleskope. In če je raziskovanje s pomočjo takozvanega elektronskega mikroskopa tako zelo napredovalo, se je treba za to zahvaliti v prvi vrsti steklu. Steklo pa ustvarja tudi vedno nove kemične probleme. Posebne vrste stekla, ki ne propuščaja samo navadne svetlobe, temveč tudi ultravijoličaste žarke, nam pričajo o važnosti setklarske tehnike za ljudsko zdravje. Ultravijoličasto steklo omogoča namreč zbrati ultravijoličaste žarke iz zraka tako, da se v steklu ne lomijo. Steklo pa igra važno vlogo tudi v zdravstvu. Za jetične in rahitične otroke grade najlepše bolnice z velikimi steklenimi terasami, kjer leže otroci ipostavljeni ultravijoličastim žarkom. Z izumom takozvanega ultravijoličastega stekla pa je končno silno napredovala tudi metoda zdravljenja jetike in rahitisa.

Vse leto sneži

Prebivalci južnih dežel so imeli v starem veku kaj čudne pojme o srednji in severni Evropi. To je razvidno iz poročil rimskega zgodovinarja Herodota. O deželi Skitov, sedanji Ukrajini, piše namreč: »Na severu te samotne, zapuščene dežele sta nebo in zemlja vedno zavita v gost, siv pajčolan. Tam namreč neprestano pada izpod neba belo perje ali mačice. Čez poletje pada nekoliko manj, pozimi pa tem bolj.« — Herodot je torej mislil, da v srednji in severni Evropi neprestano sneži.

Z vetrom proti vetru

Jadranje po vodi je umetnost, ki zahteva mnogo znanja in spretnosti

Kdo je prvi prišel na misel praktično uporabiti jadra si v veliko zadovoljstvo vseh nasprotnikov dolgoveznih zgodovinskih opisov ne da več ugotoviti. Nekateri sicer trdijo, da je bil to Prometej ali celo Noe, ki je prvi prestrezal veter v jadra. To so pa samo prazne domneve. Jadranje je prava umetnost. Kakor je ideal v človeškem življenju neprestano naprej strmeči tok, ki se skušamo njegovim strmcem in tolmunom bolj ali manj spretno izogniti, tako je tudi jadranje ob ugodnem vetru idealno stanje, prekinjeno samo tu pa tam z iskanjem zasilnega pristanišča med nevihto ali izogibanjem neugodnim vetrovom. Kakor tudi v življenju tako je tudi torej pri jadranju važno vprašanje, kako naj obračamo jadra.

Praktična pravila jadranja so pač znana vsakomur. Vsi vemo, da se ne da jadrati samo z vetrom ali bolje rečeno v smeri vetra, temveč v ostrem kotu proti njemu. Veščakom tega lepega sporta so v pravo veselje finese jadralne umetnosti. Vedno z vetrom v njegovi smeri jadrati ni nobena umetnost in pravi jadralec jadra tako z zaničljivo opazko, da bi lahko dosegel svoj cilj tudi v čolnu za prevažanje kamenja in opeke. Ptičji let je bil nekoč vzor letalcev in jadralcev. Tudi jadrnica »leti« po vodi in njena jadra so v načelu enaka krilom letala. Manjše sprednje jadro preprečuje jadranje ovirajoče vrtince. Veliko jadro pa skrbi zato, da pride veter do prave veljave kot gonilna sila. Jadralci si pomagajo še s stranskimi jadri, da dosežejo večjo hitrost. Če je pa treba spremeniti smer, mora igralec stranska jadra sneti. Če naj vozi čoln proti vetru, se da doseči to s križarjenjem. Jadralec križari bodisi na dolgih progah ali pa v mnogih kratkih sunkih. To je odvisno vedno od vetra.

Svojo spretnost mora jadralec preizkusiti z regato. Tu, kjer je taktika odločilnega pomena, vzame jadralec dejansko svojemu nasprotniku veter iz jader. Ta preizkušena metoda odkrižati se tekmeca, najde podporo v »vetrni senci«. Za vsakim jadrom nastaja namreč prostor brez vetra v obliki stošca. To je tako zvana veterna senca. Čim pokrijeta senca nasprotnikov čoln, se zmanjša njegova hitrost, tako da zaostane. Nasprotnik si pa lahko pomaga s spretnim manevriranjem in tu se pričenja velika umetnost križarjenja. Nasprotnika je treba dokončno postaviti v senco in ga pustiti zadaj. Vodilna jadrnica mora torej budno paziti na vsako nasprotnikovo kretnjo in manevrirati tako kakor on. Jadranje nudi človeku poseben užitek in je ena najlepših sportnih panog, samo da je precej težko obvladati jo. To je umetnost, ki zahteva mnogo znanja in spretnosti.

Madžarska proti slabim knjigam

Odločni ukrepi so na Madžarskem zajezili tiskanje slabih knjig, brošur in drugih publikacij. Še lani je vrglo 20 založništev na knjižni trg 3000 slabih knjig in raznih publikacij. Tiskanje take literature je bilo potem ustavljeno. Obenem so pa oblasti odredile, da se morajo vzeti iz prodaje vse slabe knjige, kar jih je bilo še na zalogi. Namesto tega so začeli zdaj izdajati po nizki ceni dobre knjige.

Konec bolgarske romantike rož

Bolgarija je bila znana v širnem svetu zlasti po svojih rožah in rožnem olju. Pridelovanje rož v Bolgariji je bilo združeno z romantiko, ki je je pa zdaj konec. Rože so jele izpodrivati zdravilna zelišča, zlasti pa tobak. Povpraševanja po rožnem olju je bilo zadnja leta vedno manj, ker so ljudje raje kupovali francoske in ameriške parfume. Roža se pa ni kar tako umaknila z bojišča. Na pomoč ji je priskočila znanost, ki je ugotovila, da potrebuje človeško telo vitamine, med njimi zlasti vitamin C. Učenjaki so pa ugotovili da je v vrtnicah zlasti v belih mnogo vitaminov. Tako so dobile vrtnice nov pomen in strokovnjaki so mnenja, da bo stara romantika pridelovanja vrtnic v Bolgariji znova oživela. Letos bodo pridelali v Bolgariji mnogo več rož kakor so pričakovali. Do 15. junija so nabrali 1.5 milijona kg rožnih cvetov. Vsa letina bo pa znašala okrog 2,000.000 kg.

Minister Čatloš pred mladino

V okviru velikega zborovanja Hlinkove mladine so bile prirejene na bratislavskem stadionu razne sportne in vojaške tekme, ki so se pričele z nagovorom vojnega ministra Čatloša. General Čatloš je ugotovil, da je prevzela Hlinkova mladina v smislu novega zakona o vojaški vzgoji poleg dosedanjih njenih nalog tudi vzgojo vse mladine na Slovaškem izvzemši nemško. Hlinkova mladina mora pripraviti mlado pokolenje na službo v slovaški vojski. Edinstvo slovaškega naroda je zgodovinsko revolucionarno načelo in s svojim nastopom dokumentira Hlinkova mladina na svečan način neomajno zavest, da je domovina varna in da ji nihče ne more iztrgati priborjene neodvisnosti.

P. G. WODEHOUSE: 17

Mala Pepita

Humoristično roman

Ne vem, ali se mi je vsa moja osuplost zrcalila na obrazu; upam, da ne, kajti bogme, zdelo se mi je, da izgubljam pamet. In popolna mirnost, s katero je govorila o svojem nenavadnem podvzetju, me je delala še bolj zmedenega.

»Ne,« sem nazadnje spravil iz sebe, »šališ se!«

»Nikakor ne: res sem ga ugrabila.«

»Ali, sveta nebesa, kaj pa zakon? To je kaznjivo, mar ne veš?«

»Če je kaznjivo, bom kaznovana. Ljudje, kakršen je Elmer Ford, niso ustvarjeni za to, da bi odgajali otroke. Vidiš, ti ga ne poznaš; zadostuje naj ti, da ga ni drugega kakor brezvesten finančnik, ki mu je mar samo denarja. Zamisli si torej dečka, kako odrašča v tem nečistem ozračju... dečka prav tistih let, ko je mlada duša najbolj dovzetna za vtise! To je toliko kakor zamoriti vse, kar utegne biti dobrega v njem.«

Toda moja misel se kar ni mogla odtrgati od pravne strani zadeve.

»Pa vendar, Cintija, ugrabitev je ugrabitev! In zakon se ne ustavlja ob nagibih! Če bi te prijeli...«

Vse moje pomisleke je kratko zavrnila.

»Bi se ti mar bal storiti kaj takega?«

»Ali...« sem začel. Beseda mi je obtičala. Nikoli še nisem bil pomislil na kaj podobnega.

»Ne, ne, vidim, da ne bi imel poguma. Če bi te prosila; daj, stori to meni na ljubo...«

»Ali, draga, tu gre za ugrabitev, veš? Stvar je vendar tako neznansko zavržena!«

»Storila sem jo, kaj hočeva. Po tem takem me zdaj zaničuješ?«

Mrzel pot me je oblival. Zaman sem iskal odgovora.

»Razumem tvoje pomisleke,« je Cintija nadaljevala. »Jasno mi je, kaj misliš in čutiš; vendar, ali ne izprevidiš, da je ugrabitev v teh okoliščinah nekaj docela različnega od dejanja, ki se po pravici tolikanj zgražaš nad njim? Konec koncev gre samo za to, da se deček reši iz okolja, ki bi mu utegnilo škoditi, in vrne materi, ki ga obožuje. To ni nič hudega, se mi zdi, ampak plemenito in zaslužno.« Pomolčla je in čez trenutek nadaljevala: »Bi storil to meni na ljubo, Peter?«

»Ne razumem te,« sem odgovoril s slabotnim glasom. »Saj je že storjeno! Ali nisi rekla, da si ga ti ugrabila?«

»Da, toda izsledili so naju in ga vzeli nazaj. Zdaj bi rada, da ti poskusiš.« Spet je pristopila k meni. »Ali ne vidiš, Peter, koliko bi pomenilo zame, če bi privolil v ta poskus? Konec koncev sem vendarle ženska; in na dnu srca si ne morem kaj, da ne bi bila nekoliko ljubosumna na tisto Audreyo Blakovo. Ne, nikar nič ne reci: besede me ne morejo ozdraviti; če pa storiš zame to, bom zadovoljna. Tedaj bom vedela.«

Zdaj je stala tik ob meni, me držala za komolec in mi gledala v obraz. Občutek neresničnosti, ki me je obsedal že vse od plesa, me je še močneje prevzel. Življenje ni bilo več nekaj sivega, urejenega, razdeljenega na mirne, dogodkov prazne dni; njegov pokojni tok se je razbijal v divji slap, in čutil sem, kako me odnaša s seboj.

»Nu, Peter, ali hočeš? Reci mi, da boš!«

Glas, ki je utegnil biti moj, je odgovoril:

»Bom!«

»Oh, ti moj ljubi fant!«

Potisnila me je v naslanjač, sedla na enega izmed področnikov in položila svojo roko v mojo; nato je postala mahoma za čudo stvarna.

»Poslušaj,« je rekla, »daj, da ti povem, kaj moramo storiti.«

Ko je tako govorila, mi je prišlo na misel, da si je bila gotovo že od začetka v svesti, kakšna bo moja zadnja beseda. Z vso zanesljivostjo je računala name. Ženske imajo ta preroški čut.

III

Če gledam nazaj, se mi zdi, da lahko s prstom pokažem točko, kjer blazna pustolovščina, v katero sem bil zajadral, neha biti grd sen in se izpremeni v neposredno prihodnost. Ta trenutek je bil baš tisti, ko sem se po poprejšnjem dogovoru seznanil z gospodom Arnoldom Abneyem v njegovem klubu.

Dotlej se mi je zdelo vse povzetje nekam fantastično. Od Cintije sem bil zvedel, da mislijo dragocenega Ogdena prej ko mogoče poslati na nekakšno pripravljalno šolo, kamor naj se vtihotapim in počakam ugodnega trenutka, da ga odpeljem; vendar so se mi zdele ovire, ki so napotovale temu bistroumnemu načrtu, nepremagljive. Najprej: kako naj zvemo, za katero izmed tisočev pripravljalnih šol, ki obstoje na Angleškem, sta se gospod Ford in gospod Mennick odločila? Drugič pa se mi je zdel načrt za moje zmagoslavno vkorakanje v šolo, kadar bi jo izsledili, od sile šibak in pomanjkljiv. Cintija mi je bila namenila vlogo mladega človeka, ki ima nekaj pod palcem in se želi pripraviti za to, da bi sam odprl takšno šolo. Temu sem na tihem oporekal, da ne le nimam take želje, ampak da niti nisem podoben človeku s takimi namerami. Saj vobče nisem vedel, kako naj se držim, da mi bodo verjeli.

Razložil sem Cintiji to težavo.

»Prvi dan bi me razkrinkali,« sem ji zatrdil. »Človek bi moral biti že na pogled obdarjen z bistro pametjo in visoko izobrazbo; meni manjka obojega.«

»Ali niste študirali v Oxfordu?«

»Samo do prve stopnje. In vse, kar sem se naučil, je zdavnaj pozabljeno.«

»Nič ne de: saj imate denar. Kdor koli ima denar, lahko odpre šolo na svojo pest, pa naj bo še tak nevednež. Nikomur ne bo prišlo na misel, da bi se mu čudil. Poslovno podjetje je poslovno podjetje.«

Urejuje Josip Zupančič — Za Narodno tiskarno Fran Jeran — Za inseratni del lista: Ljubomir Volčič — Vsi v Ljubljani